

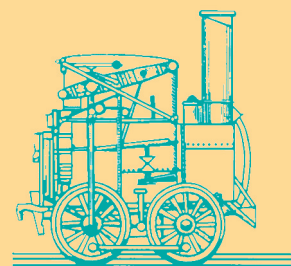
Dr. HELMÉCZY MÁTYÁS

Dejepis

7.

Prepracované vydanie

OFI

Kniha spĺňa požiadavky rámcového učebného plánu Ministerstva školstva [17/2004. (V. 20.)] a rámcového učebného plánu Národného vydavateľstva učebníc [17/2004. (V. 20.)].

Učebnica je v súlade s Národným základným učebným plánom (NAT) 2007.

Preklad:
HAJNALKA AVAR

Jazyková kontrola:
MÁRIA JAKABOVÁ

Zodpovedný redaktor:
MIHÁLY PÁLINKÁS

Obrázky a mapy vyhotovil:
BARNABÁS NAGY

Návrh obálky:
ÁGNES VÉKONY

© Dr. Mátyás Helméczy, Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, 2015
Výtvarné diela spadajúce pod jednotnú právnu správu a uverejnené v tejto publikácii boli použité s povolením HUNGART.
© HUNGART 2012

ISBN 978-963-19-6421-9

Skladové íslo: 30427/F
Mentor publikácie: Károly Bartos
Zodpovedný redaktor slovenského vydania: Csaba Lampert
Technická riaditeľka: Etelka Babicsné Vasvári
Technický redaktor: Márton Orlai
Grafická redaktorka: Istvánné Görög
Rozsah: 6,18 hárku (A/5)
Hmotnosť: 140 g
1. vydanie, 2014
Príprava do tlače: Bajuszka Kft.
Vytlačila a zviazala Aktaprint Nyomda Bt. v roku 2014

Milé deti!

Nadišiel čas previerky! Zmapujte si svoje vedomosti: čo všetko si pamätáte z toho, čo ste sa učili na hodinách dejepisu? Viete sa orientovať v čase a priestore, dokážete získané vedomosti dobre uplatniť? Podarilo sa Vám vystopovať súvislosti udalostí všeobecných a maďarských dejín? Aký máte názor na úlohu človeka pri formovaní histórie, o etických konfliktoch jednoduchých ľudí? Nakoľko viete vyvodiť správne závery – aj na základe neznámych prameňov?

Vyriešenie záverečných pracovných listov Vám pomôže zodpovedať tieto otázky; dozviete sa, nakoľko sa Vám podarilo spoznať jednotlivé historické etapy.

K tomu, aby ste záverečné úlohy vedeli dobre vyriešiť, popri učení sa musíte dbať aj na to, ako vyplníte pracovné listy!

Pero alebo ceruzku si zoberte do ruky až potom, ak ste si danú úlohu už prečítali, a presne ste porozumeli tomu, na čo a akým spôsobom máte odpovedať. Kde nájdete jeden alebo viac prázdných riadkov, tam odpovedajte slovami alebo krátkymi vetami! Pri úlohách, kde správnym riešením je jedna z odpovedí A, B, C alebo D, zakrúžkujte len písmeno odpovede, ktorú považujete za najlepšiu! Keď pri úlohách (pred nimi) stoja štvorce, zapíšete do nich písmená alebo čísla, ktoré znamenajú riešenie! Kde máte kresliť čiary – najmä ak ide o vytvorenie párov – dbajte o to, aby sa vaše čiary nesplietli! Kde musíte určiť časové poradie, čo bolo skôr a čo neskôr, vyhľadajte najprv udalosť, ktorá sa stala ako prvá, potom tú poslednú, a medzi ne zapíšete ostatné! Ak by ste niektorú z úloh vedeli vyriešiť len veľmi ťažko, tak najskôr vyriešte ostatné, až potom sa vráťte k tej problematickej úlohe!

Ako poslednú nájdete v každom pracovnom liste úlohu, kam máte napísať 10-15 riadkovú odpoveď. Pri týchto odpovediach dbajte na to, aby ste do nich napísali čo najviac údajov, mien, rokov, zemepisných názvov, atď., okrem toho odôvodňujte, ukážte príčiny, následky, súvislosti!

Prajeme Vám úspešne vyriešené úlohy a dobré známky!

Informácie o bodovaní

K jednotlivým úlohám sme napísali, maximálne koľko bodov by sme dali my za vyriešenie danej úlohy. Závisí to od ťažkosti úlohy a od počtu správnych prvkov odpovede. Usilovali sme sa o to, aby všetky zostavy úloh boli na rovnakej úrovni: aby ľahšie a ťažšie úlohy obsahovali v približne rovnakom pomere. Podľa nášho návrhu na každom pracovnom liste možno dosiahnuť 60 bodov – bez esejistických otázok. Samozrejme v závislosti od miestnych svojrázností možno znížiť počet úloh v jednotlivých záverečných pracovných listoch. O tom v každom prípade rozhoduje Váš učiteľ.

I. OBDOBIE BURŽOÁZNYCH PREMIEN.

UHORSKO V 18. STOROČÍ

Záverečný pracovný list I/A

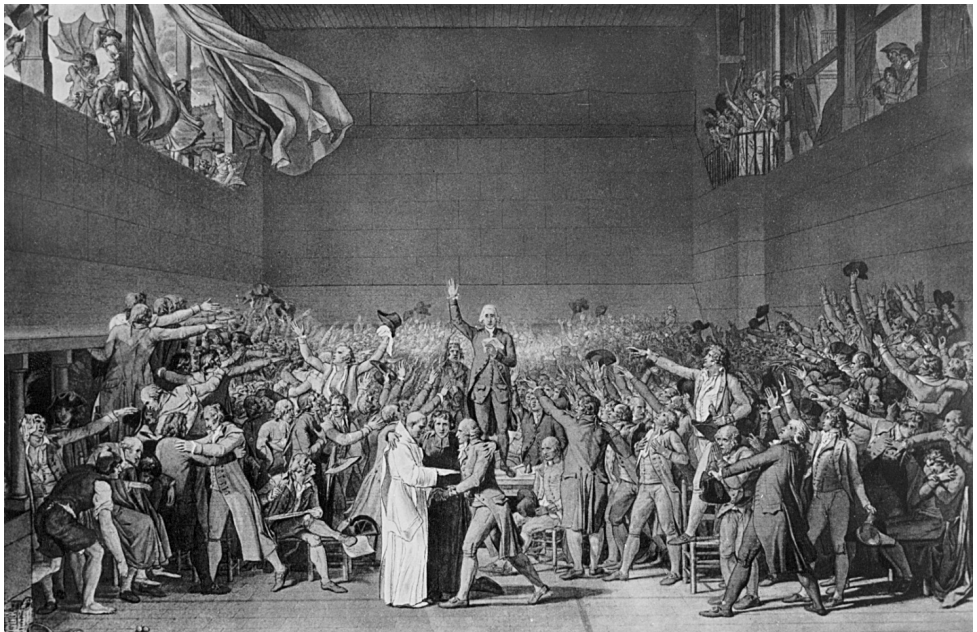
1. Citujeme z veľmi slávnej historickej listiny, o ktorej bola reč aj v učebnici:

„...každý človek sa narodí rovnoprávny, Stvoriteľ vybavil človeka takými neodňateľnými právami, ktorých sa zriecť nemôže. Medzi ne patrí právo na život, slobodu a právo na úsilie o svoje blaho. Na zabezpečenie týchto práv jestvujú vlády. [...] Keby sa ktorákoľvek forma vlády stala kedykoľvek neschopnou uskutočňovať tieto ciele, ľud má právo takúto vládu zlikvidovať, zmeniť a zostaviť novú. [...] Preto my, zhromaždení zástupcovia Sojených štátov amerických...“

- a) Čo je názvom základnej listiny? _____
- b) Kde a kedy bola vydaná? _____
- c) Vplyv akých ideí odzrkadľovala? _____
- d) Kto sa stal prvým vodcom nového štátu? _____

5 bodov

2. Túto veľmi slávnou maľbu nájdeš aj v učebnici.

- a) Čo je názov tohto obrazu? _____
- b) Kto ho namaľoval? _____
- c) Ktoré tri spoločenské vrstvy znázorňujú symbolicky tri osoby v popredí obrazu?

- d) Nakoľko si pamätáš text pod obrazom? Dokonči vetu!

„Prisahajte, že sa navzájom neopustíte, ale všade, kde to okolnosti dovoľia, zídete sa, kým kráľovstvu nenájdete _____“

6 bodov

3. Nasledujú charakteristiky niektorých štátnych foriem.
Ktoré štátne formy v nich spoznávaš? Napíš ich na správne miesto!

a) Kráľ už nepanuje neobmedzene, väčšia časť moci je v rukách národného zhromaždenia.

b) Všetka moc je v rukách kráľa. Nepripúšťa žiadne zásahy do svojho panovania.

c) Moc je v rukách osoby alebo menšej skupiny uplatňujúcej neútočnosť teror. Verzia tejto formy vo Francúzsku: _____

d) Štát riadia volené zbory, ktoré zohľadňujú najmä záujmy buržoázie.

4 body

4. Porovnaj – so zakreslením čiar na správnu stranu –, že ktoré z nasledujúcich tvrdení charakterizovalo panovanie Ľudovíta XVI. a ktoré panovanie Napoleona, a ktoré z nich nebolo príznačné ani pre jedného z nich!

L
U
D
O
V
Í
T
XVI.

Panuje neobmedzene.
Chrání výsady šľachty.
Vynáša zákony, ktoré napomáhajú vývin buržoázie.
Zachová vnútornú clá a pravidlá cechov.
Jeho vládu sprevádzajú neustále vojny.
Napomáha vývin priemyslu.
Márnotratnosť dvora.
Stráni sa vyberať príliš veľa daní.

N
A
P
Ó
L
E
O
N

ŽIADNY Z NICH

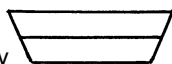
4 body

5. Zašrafuj na kresbách, koľko vyprodukoval za jeden rok poddaný alebo sedliak v prípade využitia dvojpoľného obrábania pôdy!

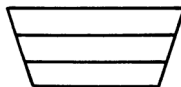
Koľko vyprodukoval trojpoľným obrábaním a koľko striedavým hospodárením?

6 bodov

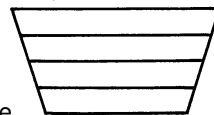
Dvojpoľné obrábanie pôdy

Trojpoľné obrábanie pôdy

Striedavé hospodárenie

6. Aké vynálezy sa viažu k menám nasledujúcich vynálezcov?

James Hargraves _____

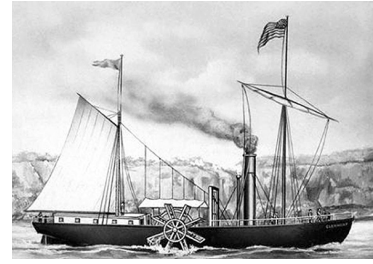
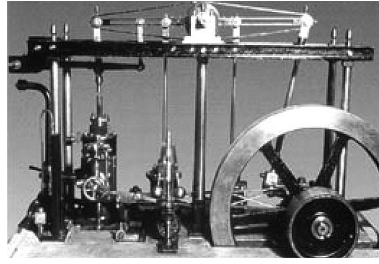
Samuel F. B. Morse _____

George Stevenson _____

Vyber jeden z vynálezov a opíš, aký má význam!

4 body

7. Vidíš obrazy vynálezov. Napíš na správnu čiaru mená ich vynálezcov!

3 body

8. Výsledkom priemyselnej revolúcie sa rozvinul továrenský priemysel. Zisti, čo je totožné a čo odlišné medzi manufaktúrnym priemyslom a továrenským priemyslom, ktorý ho vystriedal! Za nasledujúce tvrdenia napíš písmeno **M**, keď charakterizujú len manufaktúry, a písmeno **T**, ak len továrenský priemysel, písmená **M-T**, ak je tvrdenie príznačné pre oba, a **0**, ak necharakterizuje žiaden z nich.

- Neuplatňuje deľbu práce. _____
- Prácu dáva vykonávať nájomným robotníkom. _____
- Vyrába ručným náradím a primitívnymi strojmi. _____
- Vyrába pomerne málo tovaru. _____
- Vyrába stredné množstvo tovaru. _____
- Vyrába obrovské množstvo tovaru. _____
- Vytvára roztrúsený priemysel vidieckeho charakteru. _____
- Má za následok vznik obrovských miest. _____
- Uplatňuje deľbu práce. _____
- Poskytuje pracovné príležitosti pre pomerne veľa ľudí. _____

5 bodov

9. Buržoázne revolúcie a priemyselná revolúcia pretvorili aj spoločnosť. Spomedzi vymenovaných ktoré spoločenské vrstvy sa vytrácajú a ktoré sú nové? Vytvor systém šípkami do správneho smeru!

PRETRÁVA, VYTRÁCA SA

- zemepáni
- statkári
- inteligencia
- podnikateľská veľkiburžoázia
- poddaní
- slobodní roľníci
- cechovní priemyselníci
- robotníctvo
- malomešťania
- šľachta

VZNIKÁ,
RASTIE JEJ VÝZNAM

5 bodov

10. V 18. storočí sa počet obyvateľov Uhorska opäť zvyšoval a zároveň sa zmenilo aj národnostné zloženie obyvateľstva.

a) Ktoré boli najdôležitejšie dôvody rastu počtu obyvateľstva? Vyzdvihni aspoň dva dôvody!

b) Ako sa zmenilo národnostné zloženie obyvateľstva a čo bolo dôvodom toho?

4 body

11. Pospájaj, ktoré listiny (spisy) sa zrodili za panovania ktorého panovníka z rodu Habsburgovcov!

Karol III.	nariadenie o školstve
Mária Terézia	katechizmus (otázky a odpovede) jakobínov
Jozef II.	Pragmatica Sanctio
František I.	tolerančný patent

4 body

12. Čo patrí z nasledujúcich tvrdení do politiky Mária Terézia a čo do politiky Jozefa II. spojenej s poddanstvom? Vytvor systém! Pospájaj mená a opatrenia!

M
Á
R
I
A

T
E
R
É
Z
I
A

Zakáže používanie názvu „poddaný“.

Vydá urbárny patent.

Vydá patent o nevoľníctve.

Dá spísať veľkosť poddanskej pôdy (usadlosti), aby sa nemohla zmenšovať.

Obmedzí panské práva zemepánov.

Obmedzí hospodárske práva zemepánov.

Chce zabezpečiť ľudské práva poddaných.

Chráni poddanskú pôdu a hospodárenie na nej, aby lepšie znášala štátne bremená.

J
O
Z
E
F

II.

4 body

13. Uhorskí jakobíni vytvorili dve spoločnosti.

Doplň mená dvoch spoločností v rámečkoch! Vyznač šípkami, kto patrili do prvej a kto do druhej spoločnosti! Čo bolo cieľom jednej spoločnosti a čo bolo cieľom druhej?

SPOLOČNOSŤ

Šľachtici na strane reforiem.
Zástancovia úplnej buržoáznej premeny.

SPOLOČNOSŤ
SLOBODY A

Vyhlasenie republiky.
Zrušenie šľachtických výsad.

6 bodov

Maximálny počet bodov:

60

Počet dosiahnutých bodov:

14. Na tejto strane nájdeš tri otázky, **ale odpovedz len na jednu**, na tú, ktorú ti určí učiteľ. Vzhľadom na priestor, ktorý na to máš, vyzdvihni len najdôležitejšie údaje, súvislosti!

a) Aké boli dôvody vynájdenia parného stroja a aké boli jeho následky?

b) Napoleon bol absolutistickým panovníkom, jeho vládnutie predsa slúžilo pokroku. Prečo?

c) Nakoľko bolo užitočné a nakoľko škodlivé pre Uhorsko, že sa v 18. storočí stalo súčasťou Habsburskej ríše?

15. Nasledujúci citát hovorí o znečistení životného prostredia v 19. storočí. Prečítaj si ho, potom si vyber jednu z nasledujúcich otázok a napíš svoju obširnejšiu odpoveď!

„... pre nepríjemný dym sa každý sťahuje z Manchestra (menčestra), kto si môže dovoliť prenajať si dom niekde inde.“ (Engels)

a) Na rozšírenosť ktorého technického prostriedku poukazuje citát?

b) Prečo sa v citáte uvádza práve Manchester?

c) Čo myslíš, príslušníci ktorej spoločenskej skupiny si mohli určite dovoliť odsťahovať sa na zdravšie miesto?

Záverečný pracovný list I/B

1. Vyznač na časovej osi tie štyri politické udalosti, ktoré najviac prispeli k nezávislosti anglických kolónií v Amerike! Nad os napíš písmeno udalosti, pod ňu jej dátum!

- A) 1773: „Bostonské pitie čaju.“
- B) 1775: George Washington zvolený za hlavného veliteľa.
- C) 1775: Bitka pri Lexingtone.
- D) 1776: Vydanie Vyhlásenia nezávislosti.
- E) 1777: Veľká anglická prehra pri Saratoge.
- F) 1778: Francúzsko uzatvorí spojenectvo s kolóniami bojujúcimi o nezávislosť.
- G) 1781: Kapituláciou Angličanov pri Yorktowne sa vojna prakticky skončí.
- H) 1783: V parížskej mierovej zmluve Angličania uznajú nezávislosť Spojených štátov.

4 body

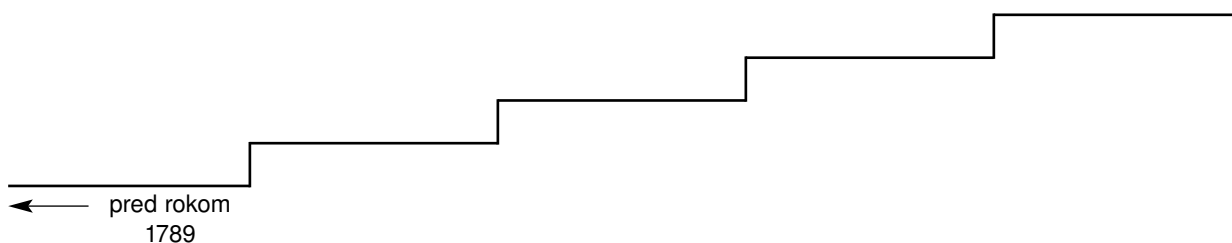
2. Výsledkom revolúcie sa zmenil život Francúzska. Ako? Dopíš do tabuľky poradové čísla uvedených skutočností!

	Pred revolúciou	Po revolúcii
Spoločnosť		
Hospodárstvo		
Štátna správa		

1. Vnútorne clá a systém cechov.
2. Štát je riadený buržoáziou.
3. Výsady od narodenia, šľachtické tituly.
4. Zákon je rovnako povinný pre každého.
5. Voľný obchod a priemysel.
6. Štát je riadený panovníkom a vrstvami s výsadami.

6 bodov

3. Päť stupienkov schodov znázorňuje päť období francúzskej revolúcie. Napíš na jednotlivé stupienky štátnu formu, ktorá v danom období existovala! Ak vieš, napíš pod stupienky aj roky! (Prvý rok sme dopísali.)

5 bodov

4. Prečo sa dostal Napoleon k moci? Zakrúžkuj písmeno pred odpoveďou, ktorú pokladáš za najsprávnejšiu!

A) Lebo bol generálom.

B) Lebo majetná buržoázia potrebovala na zabezpečenie svojej moci panovníka so silnými rukami.

C) Lebo zahraniční panovníci uznali len vtedy zmeny vo Francúzsku, ak aj tam panuje kráľ (alebo cisár) im podobný.

D) Lebo ľud mal dosť z panovania bohatej buržoázie.

1 bod

5. Vymenujeme niekoľko dôležitých vynálezov priemyselnej revolúcie a ich vynálezcov. Pomocou čísiel zorad' do párov vynálezcov a vynálezy! Pozor, jeden z vynálezcov a jeden vynález bude bez páru! Tie dopíš do štvorčekov bez pomlčky!

1. parný stroj

A) Morse

 –

2. lietajúci člnok

B) Fulton

 –

3. parník

C) James Watt

 –

4. tkáčsky stroj

D) Stephenson

 –

5. parná lokomotíva

E) John Kay

Spomedzi vymenovaných ktorý vynález bol prvým v poradí? _____

Ktorý bol najdôležitejší vynález? _____

7 bodov

6. Výsledkom priemyselnej revolúcie sa rozvinul továrenský priemysel.

Čo je totožné a čo odlišné medzi manufaktúrnym priemyslom a továrenským priemyslom, ktorý ho vystriedal! (Odpovedz zapísaním čísiel!)

Je príznačné len pre manufaktúry: _____

Je príznačné len pre továrenský priemysel: _____

Je príznačné pre oba druhy priemyslu: _____

Nie je príznačné ani pre jeden z uvedených druhov priemyslu: _____

1. Robotník má ovládať iba jeden pracovný proces.
2. Vyrábajú ručným náradím, jednoduchými strojmi.
3. V rámci dielne uplatňujú deľbu práce.
4. Neuplatňujú žiadnu deľbu práce.
5. Prácu vykonávajú nájomní robotníci.
6. Výroba prebieha na strojoch (poháňaných parou).
7. Používa vodnú energiu, ktorá výrobu aj obmedzuje.
8. Výrobu obmedzuje len trh.
9. Vyrába obrovské množstvo tovarov.
10. Jej existencia napomáha vznik veľkomiest.

10 bodov

7. V dôsledku priemyselnej revolúcie sa pretvorila aj spoločnosť. Ktoré spoločenské vrstvy opisujú tieto definície?

a) Je to bohatá vrstva, žijúca zo svojho majetku, z podnikania. Sama sa tiež zúčastňuje výroby, a to najmä organizačnou prácou. _____

b) Príslušníci tejto vrstvy majú vyššie školské vzdelanie. Vykonáva prácu, ktorá si vyžaduje vyššie duchovné vedomosti. _____

c) Príslušníci tejto vrstvy majú obyčajne nižšie vzdelanie, než príslušníci predchádzajúcej vrstvy. Vykonávajú prácu v súlade s tým, resp. pracujú ako remeselníci, maloobchodníci. _____

d) Príslušníci tejto vrstvy majú vlastnú pôdu. Živia sa obrábaním tejto pôdy a z jej ziskov. Sú samostatní, ich prácu nikto neriadi. _____

e) Príslušníci tejto vrstvy (obyčajne) nemajú majetok. Živia sa zužitkovaním svojich odborných vedomostí, fyzickej pracovnej sily. Za to dostávajú mzdu. _____

5 bodov

8. a) Do konca 17. storočia výrazne poklesol počet obyvateľstva Uhorska. Prečo? Vymenuj aspoň dva dôvody!

b) V 18. storočí počet obyvateľstva Uhorska významne vzrástol. Prečo? Vymenuj aspoň dva dôvody!

c) Aký nepriaznivý dopad mal rast počtu obyvateľstva pre Maďarov?

6 bodov

9. Ktoré boli hospodárske výhody vlády Habsburgovcov a ktoré jej nevýhody pre Uhorsko? Vytvor systém dokreslením čiar na správnu stranu!

V
Ý
H
O
D
Y

Ťažko sa môžu zakladať manufaktúry.

Rozšíria sa nové druhy rastlín.

Rastie rozloha obrábanej pôdy.

Dvojitý colný systém.

Na mnohých miestach rozkvitá baníctvo.

Vonkajší trh sa zúži.

Uhorsko sa stáva odbytiskom výrobkov českého a rakúskeho priemyslu.

Vznikne banícka akadémia.

N
E
V
Ý
H
O
D
Y

4 body

10. Vytvor – pomocou čiar – páry udalostí a osobností!

Mária Terézia
Jozef II.
Karol III.
Ignác Martinovics

stále vojsko
rakúska vojna o dedičstvo
organizovanie sa jakobínov
nariadenie o nemeckom jazyku

4 body

11. Nasledujúce tvrdenia sa vzťahujú na politiku Márie Terézie a Jozefa II. spojenú s poddanstvom. Zakrúžkuj písmeno toho, ktoré bolo najzávažnejším dôvodom vydania urbárneho patentu, a označ štvorčekom to, ktoré najviac odôvodňovalo vydanie patentu Jozefa II. o nevoľníctve!

- A) Namiesto zemepánov sa zastával(a) poddaných.
- B) Chcel(a) zmapovať stav pôdy poddaných.
- C) Len takto vedel(a) zabezpečiť pre štát dane a služby poddaných.
- D) Uhorskí zemepáni to požadovali.
- E) Chcel(a) zabezpečiť ľudské práva poddaných.
- F) Chcel(a) presne určiť služby, ktoré poddaní museli odvádzať za svoju pôdu.

4 body

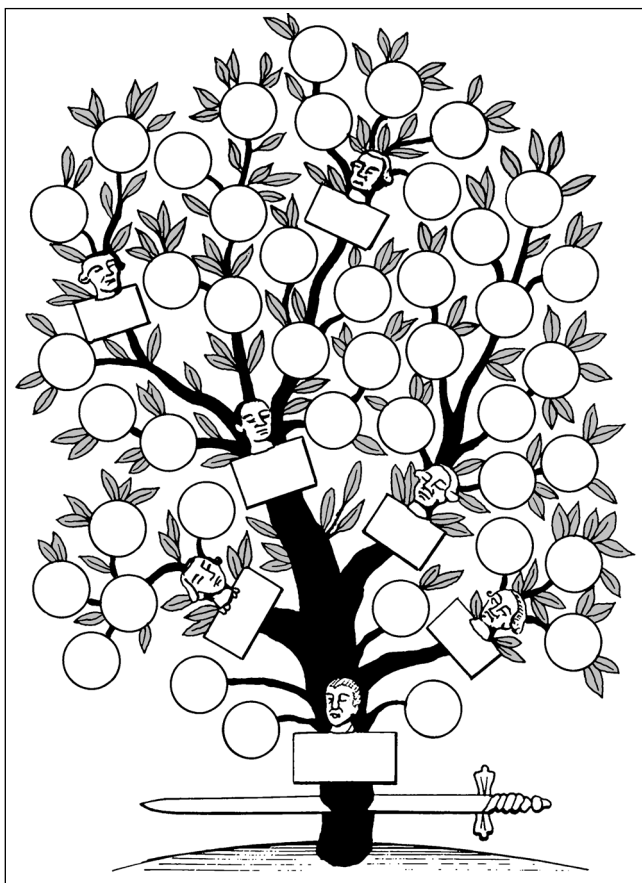
12. Vidíš známu kresbu z našej učebnice.

a) Čo znázorňuje?

b) Kedy sa udalosť stala?

c) Ku ktorému zemepisnému miestu sa viaže?

d) Pomenuj aspoň tri osoby, spojené s touto smutnou udalosťou!

4 body

Maximálny počet bodov:	60
Počet dosiahnutých bodov:	

13. Na tejto strane nájdeš tri otázky, **ale odpovedz len na jednu**, na tú, ktorú ti určí učiteľ. Vzhľadom na priestor, ktorý na to máš, vyzdvihni len najdôležitejšie údaje, súvislosti!

a) Dokáž, že americká vojna o nezávislosť nebola len bojom jednej kolónie za nezávislosť, ale aj buržoáznou revolúciou, ktorá čiastočne uskutočnila idey osvietenstva!

b) Ako umožnila buržoázna revolúcia rýchly priemyselný vývin vo Francúzsku?

c) V čom bolo panovanie Jozefa II. užitočné a v čom škodlivé pre Uhorsko?

14. Prečítaj si citát pochádzajúci od anglického ekonóma z 19. storočia! Vyber si jednu z nasledujúcich otázok a napíš svoju obsirnejšiu odpoveď!

„Prináša malý pôžitok sledovanie sveta, v ktorom nič nezostáva pre spontánnu aktivitu prírody: kde sa každý kus zeme obrába...“

(John Stuart Mill; džon stuart mil)

a) Na aký spôsob obrábania pôdy poukazuje citát?

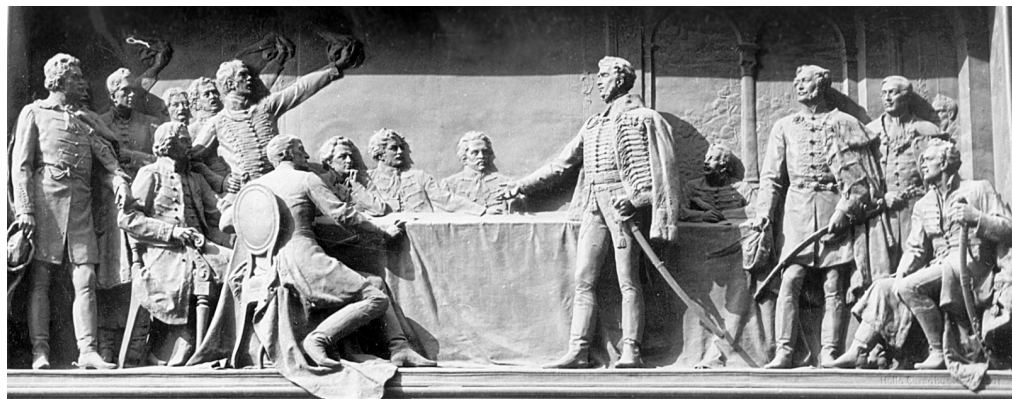
b) Prečo bol potrebný tento spôsob obrábania pôdy?

c) Čo myslíš, prečo sa Mill netešil z toho, že všetok pôdy zužitkovalo poľnohospodárstvo?

II. ZAČIATKY BURŽOÁZNEHO VÝVOJA V UHORSKU

Závěrečný pracovní list II/A

1. Podobný obrázok sme mali aj v učebnici.

- a) Akú udalosť na ňom vidíme? _____
b) Kde sa tento reliéf nachádza? _____
c) Kto je jeho hlavnou postavou? _____
d) Nasledujúci citát (nájdeš ho aj v učebnici) pochádza od neho. Dokonči citát!

„Keď mi odrežú krídla, pôjdem pešo, keď mi odrežú nohy, budem chodiť po rukách, keď mi aj tie vytrhnú, budem sa plaziť po bruchu, len _____”

5 bodov

2. Vymenujeme niekoľko praktických výtvorov Istvána Széchenyiho (Séčeniho). Vyzdvihni z nich (zakrúžkovaním písmena) ten, ktorý najviac dopomohol k tomu, že sa Budín a Pešť stali centrami krajiny!

A) Založenie Maďarskej akadémie vied.
B) Spustenie paroplavby po Dunaji.

C) Výstavba Refazového mosta.
D) Založenie prvých peštianskych strojární.

1 bod

3. V období reforiem boli tri hlavné témy, o ktorých sa diskutovalo najviac. Dve z nich uvádzame v opisoch. Ktoré témy sú to?

a) Poddaný za určitú sumu dostane ním doteraz používanú pôdu do vlastníctva. _____

b) Zanikne oslobodenie šľachty od daní, každý bude prispievať na bremená krajiny. _____

c) Čo bolo treťou témou diskusií? Aký výsledok dosiahli v tejto téme?

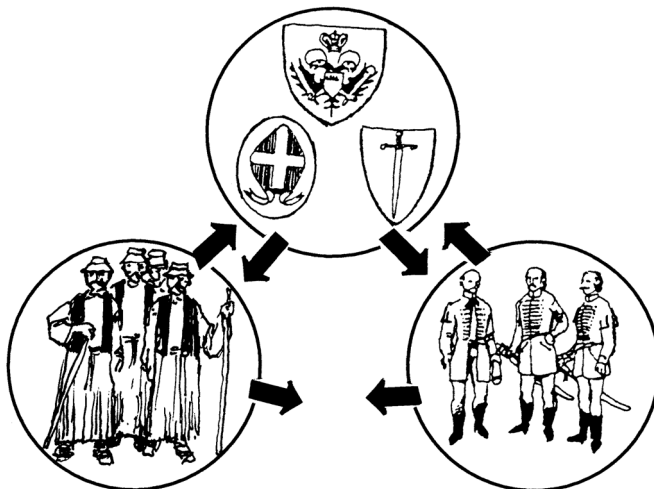
Za koľko rokov? _____

6 bodov

4. Táto kresba sa viaže k veľmi dôležitej Kossuthovej myšlienke.

a) Ku ktorej? _____

(Môžeš odpovedať aj po vyriešení ostatných otázok tejto úlohy.)

b) Ktorí stáli navzájom proti sebe v období reforiem?

_____ ↔ _____
_____ ↔ _____
_____ ↔ _____

c) Koho chcel Kossuth priviesť do spoločného tábora?

d) Aké hlavné reformy navrhoval Kossuth v záujme toho?

7 bodov

5. Pomenuj nasledujúce dve osobnosti!!

*Vedúci reformného hnutia
v 1830-tych rokoch:*

*Vedúci reformného hnutia
v 1840-tych rokoch:*

Napíš do štvorčekov pod menami, ku komu sa viažu nasledujúce myšlienky! Je aj také číslo, ktoré sa môže napísať na obe miesta.

1. Zrušenie dedovizne.
2. Zapojenie poddanstva do boja proti Habsburgovcom.
3. „Dunaj je bránou pre náš obchod.“
4. Spoločné znášanie bremien.
5. Ochranný spolok na podporu uhorského priemyslu.
6. „Sila národa sa skrýva v množstve vzdelaných hláv.“
7. „Bez priemyslu je národ jednoruký obor.“

6 bodov

6. Vyplň nasledujúcu tabuľku!

a) Použitím veľkých písmen urči, ktorá revolúcia mala aký cieľ (alebo aké ciele)!

- A) Vybojovanie národnej nezávislosti
- B) Vytvorenie podmienok buržoáznej premeny
- C) Vybojovanie jednotného národného štátu
- D) Republika, zlepšenie buržoázných pomerov

Revolúcia:

Jej cieľ (ciele):

peštianska revolúcia

pražská revolúcia

parížska revolúcia

berlínska revolúcia

milánska revolúcia

benátska revolúcia

rímska revolúcia

viedenská revolúcia

b) Podčiarkni revolúcie, ktoré vypukli na území Habsburskej ríše!

c) Čo bolo následkom toho, že sa v ríši odohrali revolúcie takmer v totožnom čase?

8 bodov

7. Spomedzi požiadaviek 12 bodov vyzdvihni – čiarami na správnu stranu – tie štyri body, ktoré v prvom rade slúžili dosiahnutiu *národnej nezávislosti*, a tie štyri, ktoré slúžili predovšetkým *buržoáznej premene*!

BURŽOÁZNA PREMENA

Sloboda tlače. Zrušenie cenzúry.

Zodpovedné ministerstvo v Pešť-Budíne.

Každoročné zasadanie krajinského snemu v Pešti.

Rovnosť pred zákonom.

Národné vojsko.

Spoločné znášanie bremien.

Zrušenie urbárnych vzťahov.

Súdna porota, zastupiteľstvo na základe rovnosti.

Národná banka.

Uhorských vojakov neposielať do zahraničia a cudzích vojakov stiahnuť z krajiny!

Oslobodenie politických väzňov.

Únia so Sedmohradskom.

NÁRODNÁ SAMOSTATNOSŤ

Podarilo sa niektorú z uvedených požiadaviek uskutočniť už 15. marca? Ak áno, ktorú?

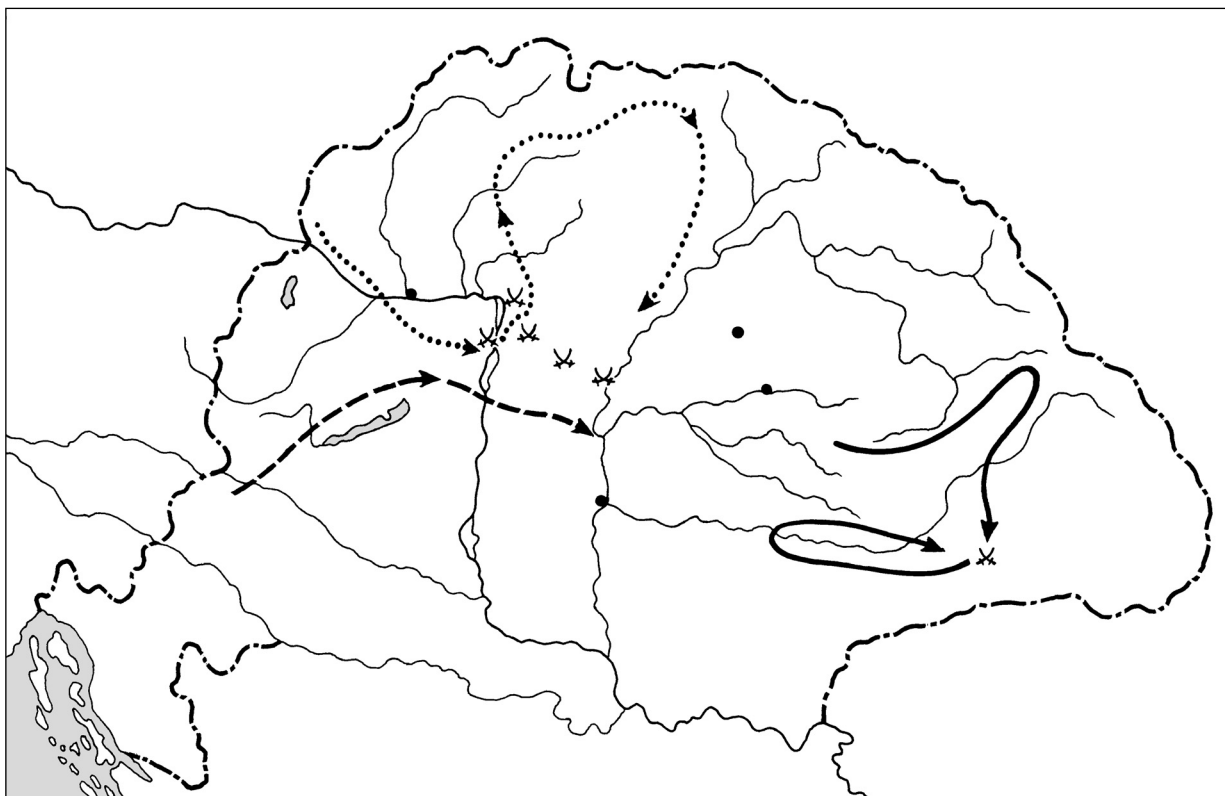
8 bodov

8. Prečo majú mimoriadny význam aprílové zákony z roku 1848? Zakrúžkuj písmeno pred odpoveďou, ktorú považuješ za najsprávnejšiu!

- A) Vyriešili národnostnú otázku.
- B) Týmito zákonmi sa končí obdobie feudalizmu v Uhorsku.
- C) Uhorsko sa stalo úplne nezávislým, odtrhlo sa od Habsburgovcov.
- D) Každý poddaný dostal pôdu.

1 bod

9. Vidíš mapu Uhorska z obdobia národnoslobodzovacieho boja. Do mapy sme nakreslili miesto najväčšej bitky v Sedmohradsku, dejiská bitiek slávnej jarnej výpravy a vyznačili sme aj iné miesta.

a) Vyznač číslom I. trasu víťazného sedmohradského vojska!

Kto viedol tunajšie boje? _____

Obsadenie ktorého mesta malo rozhodujúci význam pre víťazstvo? _____

Vyznač na mape začiatčným písmenom mena mesta!

b)) Ktoré boli dejiská hlavných bitiek jarnej výpravy? Vymenuj ich! _____

Vyznač všetky na mape začiatčnými písmenami!

c) Ktorý hrad odolával dlho ešte aj po porážke národnoslobodzovacieho boja?

_____ Vyznač začiatčným písmenom!

Kto bol jeho veliteľom? _____

d) Kde zasadal uhorský krajinský snem počas jarnej výpravy? _____

Vyznač na mape!

8 bodov

10. Nájdi páry! Pospájaj čiarami, čo navzájom súvisí!

víťazstvá jarnej výpravy

tretí útok dvora

rakúske víťazstvo pri Kápolne

prvý útok Jelačiča

olomoucká ústava

prehra pri Temešvári

slávne víťazstvo pri Pákozde

Deklarácia o nezávislosti

4 body

11. Vymenujeme rôzne udalosti obdobia reforiem, revolúcie a národnooslobodzovacieho boja. Urči správne časové poradie! (Poradové číslo udalosti, ktorá sa odohrala najskôr, napíš do prvého štvorčeka!)

☐	☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

1. Mihály Tánácsicsa vyslobodia z väzenia.
2. Krajinský snem odhlasuje zákon o domobrane.
3. František Jozef dá Haynauovi plnú moc.
4. Vydanie Deklarácie o nezávislosti.
5. Cár Mikuláš a František Jozef sa stretnú vo Varšave.

5 bodov

12. Uhorská revolúcia nebola neúspešná ani napriek vojenskej porážke. Prečo? Zakrúžkuj písmeno pred argumentom (dôvodom), ktorý pokladáš za najdôležitejší!

- A) Lebo ešte stále zostali – i keď roztrúsene – ozbrojené skupiny odporujúce vláde Habsburgovcov.
- B) Lebo Kossuth sa nedostal do rúk cisárskych vojsk. Zo zahraničia naďalej nabádal k odporu.
- C) Lebo feudalizmus bol s konečnou platnosťou zrušený. Uhorsko – i keď s ťažkosťami – vykročilo cestou buržoázneho vývinu.
- D) Lebo ani národnosti nedostali od Viedne, v čo dúfali.

1 bod

Maximálny počet bodov:	60
Počet dosiahnutých bodov:	

13. Na tejto strane nájdeš tri otázky, **ale odpovedz len na jednu**, na tú, ktorú ti určí učiteľ. Vzhľadom na priestor, ktorý na to máš, vyzdvihni len najdôležitejšie údaje, súvislosti!

- a) Prečo bola potrebná reorganizácia poľnohospodárstva, a prečo k tomu boli potrebné peniaze, úver a zrušenie dedovizne?
- b) Porovnaj olomouckú ústavu a Deklaráciu o nezávislosti! V čom je podobný ich vznik a v čom sa líši ich obsah?
- c) Aké zmeny životného štýlu charakterizovali rôzne vrstvy vznikajúcej uhorskej buržoáznej spoločnosti?

14. Po prečítaní citátu vyber si jednu z nasledujúcich otázok a napíš svoju obširnejšiu odpoveď!

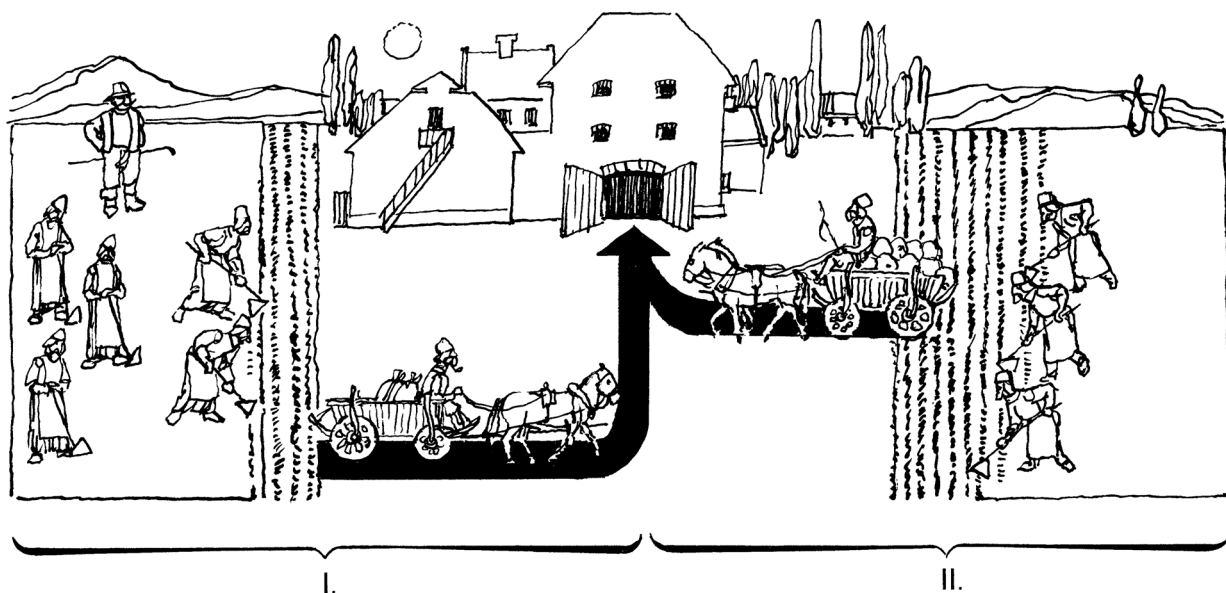
„Vedúci vzbury, ktorí došli dnes, sú títo: Kiss, Poeltenberg, Leiningen, Dessewffy, Aulich, Láhner, Török, Gáspár, Nagysándor, Lenkey, Schweidel, Knézič, Damjanich, Lázár; na hrade sú väznení, ako všetci tí dôstojníci, ktorí predtým slúžili v armáde v takomto postavení.“

(List Haynaua maršalovi Josephovi Radetzkému)

- a) Nájdi dve „kukučie vajcia“ medzi vymenovanými! Prečo sú oni „kukučie vajcia“?
- b) Ako sa nazýva hrad, spomínaný v liste?
- c) Kedy a prečo práve vtedy popravili generálov?

Závěrečný pracovní list I/B

1. Preštuduj si nasledujúcu kresbu!

a) Kto (príslušníci akej spoločenskej skupiny) pracuje v I. časti kresby?

Pomenuj jedným slovom charakter ich práce! _____

b) Kto pracuje v II. časti kresby? _____

Pomenuj jedným slovom charakter ich práce: _____

c) Práca označená číslom I alebo číslom II bola príznačná pre Uhorsko na začiatku obdobia reforiem? _____

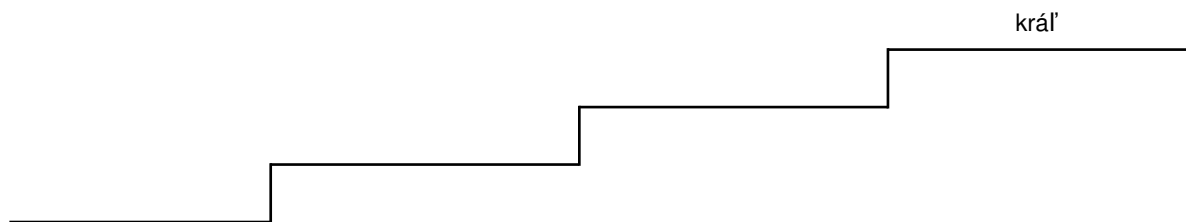
Aká práca bola príznačná v tom istom čase pre západnú Európu? _____

d) Ktorú myšlienku Istvána Széchenyiho (Séčeniho) chce potvrdiť táto kresba? _____

6 bodov

2. V období reforiem bola cesta návrhov zákonov pomerne zdĺhavá.

a) Napíš na stupienky názvy zborov, ktoré sa zúčastnili práce zákonodarstva!

b) Kedy sa z návrhu zákona stal nakoniec zákon? _____

4 body

3. Nasledujú dve definície (vysvetlenia) pojmov. Ktoré sú tie pojmy?

a) Veľké spoločenstvo v spoločnosti, kde hlavným prvkom súdržnosti je spoločný jazyk, spoločná kultúra, spoločné územie a spoločný hospodársky život: _____

b) Skupina obyvateľov žijúcich na území daného štátu, ale hovoriacich iným jazykom a pestujúcich inú kultúru: _____

4 body

4. V učebnici nájdeš túto vetu:

Podiel Uhorska na obyvateľstve Habsburskej ríše: 36%,
na jej priemyselnej výrobe: 12%.

a) Ako sa k tomu viaže Kossuthova veta: „Bez priemyslu je národ jednoruký obor“? _____

b) Ako chcel Kossuth napraviť tento problém? Aký spolok vytvoril? _____

c) K čomu sa zaviazali členovia tohto spolku? _____

5 bodov

5. Spomedzi nasledujúcich myšlienok ktorá sa viaže ku Kossuthovi, ktorá k Széchenyimu (Séčenyimu) a ktorá k obom? (Odpovedz čiarami k jednotlivým menám!)

S
Z
É
C
H
E
N
Y
I

Potreba spoločného znášania bremien.

Prvoradý je rozvoj poľnohospodárstva.

Ochranné clá na podporu domáceho priemyslu.

Získanie poddaných pre spoločnú vec reforiem.

Motorom reorganizácie má byť vysoká šľachta.

Motorom reorganizácie má byť zemianstvo.

Zákon o dedovizni je prekážkou hospodárskeho vývoja. Má sa zrušiť.

Silu národa znamená množstvo vzdelaných hláv.

K
O
S
S
U
T
H

8 bodov

6. Vidíš mapu revolúcií v roku 1848. Na mape ukazujú písmená najdôležitejšie revolučné centrá.

Napíš na čiary, ktoré písmeno označuje ktoré mesto!

A) _____

B) _____

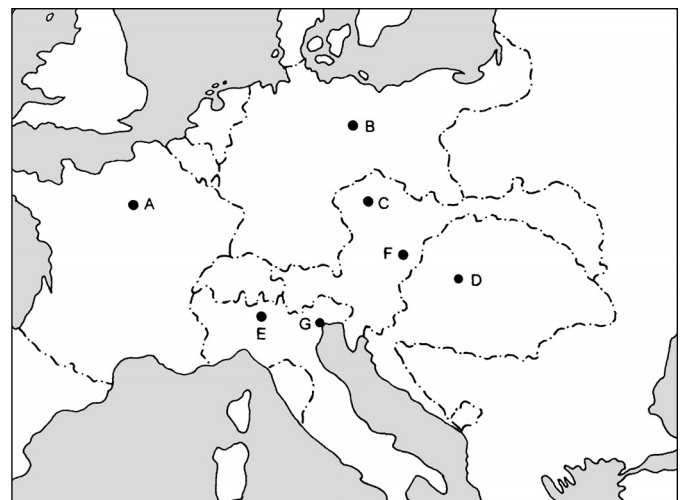
C) _____

D) _____

E) _____

F) _____

G) _____

7 bodov

Ktoré mesto bolo východiskom revolúcie? _____

7. Napíš na čiary protiklady uvedených!

Pred aprílovými zákonmi

stavovský snem

Krajinu riadia dvorské úrady.

Krajinský snem zasadá len každé 3-4 roky.

poddanský systém, urbárne povinnosti

Po aprílových zákonoch

Sídlom krajinského snemu je Pešť-Budín.

spoločné znášanie bremien

Aj poddaní dostanú volebné právo.

7 bodov

8. Prečo mohla revolúcia zvíťaziť 15. marca v Uhorsku bez preliatia kvapky krvi? Zakrúžkuj písmeno pred odpoveďou, ktorú pokladáš za najsprávnejšiu!

- A) Miestodržiteľská rada sa neodvážila odporovať veľkej mase.
- B) Po správach z Viedne si bola Miestodržiteľská rada neistá, čo má robiť, radšej sa rozhodla pre ťahanie času (a mierové riešenie) namiesto krvavého boja.
- C) Požiadavky 12 bodov nie sú také – napríklad prepustenie Mihálya Táncsicsa na slobodu –, aby sa nedali splniť.
- D) Správanie sa – väčšinou talianskeho vojska – je neisté. Boja sa, že pod daždníkmi sú ukryté zbrane.

1 bod

9. Nájdi páry! Pospájaj čiarami, čo navzájom súvisí!

porážka októbrovej viedenskej revolúcie

Artúr Görgey

Haynau

dohoda cára Mikuláša a Františka Jozefa

bitka pri Temešvári

František Jozef sa stane panovníkom

zmena pomeru vojenských síl

oslobodenie Budína

4 body

10. Vymenujeme rôzne udalosti obdobia reforiem, revolúcie a národnooslobodzovacieho boja. Urči správne časové poradie! (Poradové číslo udalosti, ktorá sa odohrala najskôr, napíš do prvého štvorčeka!)

1. Panovník schváli aprílové zákony. 2. István Széchenyi (Séčeni) ponúkne svoj ročný príjem na založenie Akadémie. 3. Oslobodenie Budína spod vlády rakúskych vojsk. 4. Poprava 13 aradských mučeníkov. 5. Olomoucká ústava.

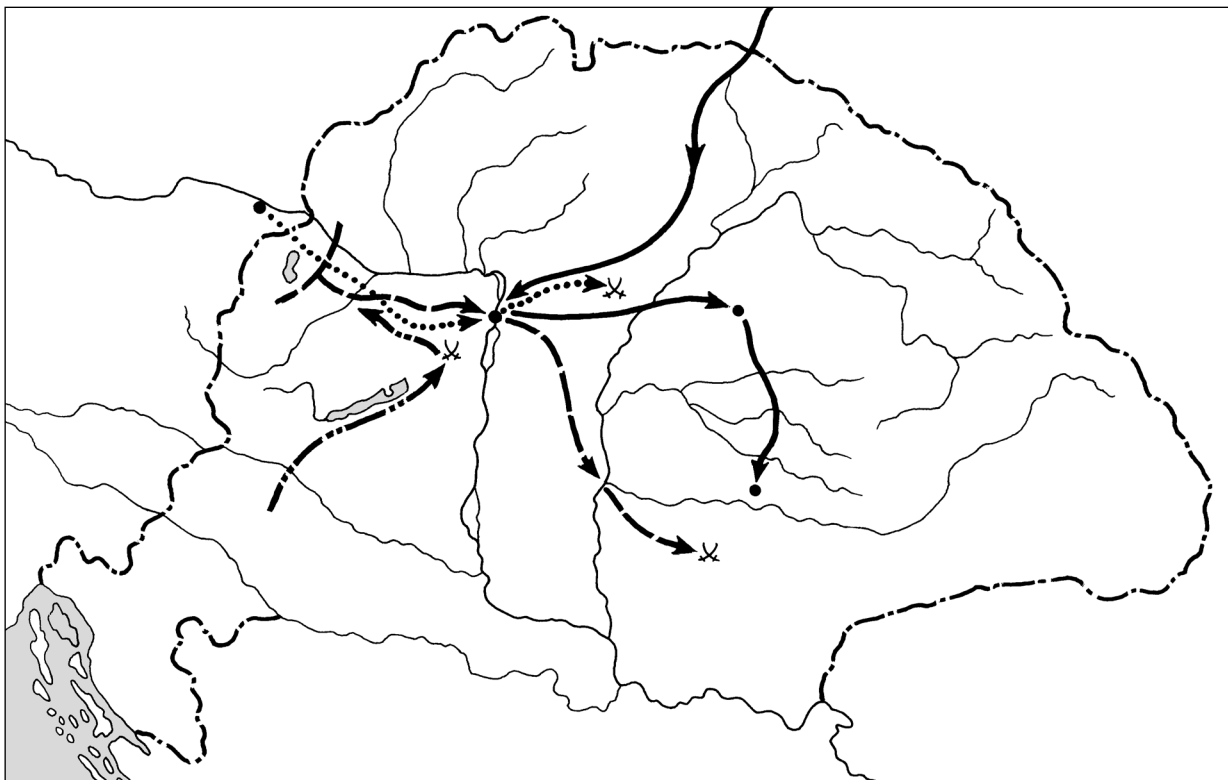
5 bodov

11. Dynastia Habsburgovcov potlačila národnooslobodzovací boj v Uhorsku. Zo svojho víťazstva sa predsa nemohla úplne tešiť. Prečo? Zakrúžkuj písmeno pred dôvodom, ktorý pokladáš za najdôležitejší!

- A) Lebo len za cudzej pomoci sa im podarilo zvíťaziť.
- B) Národnosti boli nespokojné, lebo ako tvrdili: „dostali za odmenu, čo Maďari za trest“.
- C) Počas vojny utrpeli obrovské vojnové straty. Ich armáda sa oslabil.
- D) Uhorsko aj napriek svojej porážke zostalo takou silnou krajinou, s ktorou ríšska politika musela počítať.

1 bod

12. Vidíš slepú mapu Uhorska z obdobia národnoslobodzovacieho boja. Do mapy sme dokreslili trasy rakúskych a ruských útokov na Uhorsko, ako aj miesta najdôležitejších bitiek a udalostí.

a) Označ číslom I. trasu prvého útoku!

Kto viedol tento útok? _____

Kde sa odohrala rozhodujúca bitka? _____

(Vyznač aj na mape začiatočným písmenom názvu miesta!)

b) Označ číslom II. trasu druhého útoku!

Kto viedol tento útok? _____

Kde sa odohrala bitka, ktorá zakončila útok? _____

(Vyznač na mape začiatočným písmenom!)

c) Ktorá je trasa tretieho útoku dvora? Označ číslom III.!

Kto viedol tento útok? _____

Kde sa odohrala rozhodujúca bitka? _____

(Vyznač začiatočným písmenom!)

d) Označ číslom IV. trasu cárskych vojsk!

Kto bol vtedy ruským cárom? _____

Kde sa skončil národnoslobodzovací boj? _____

(Vyznač aj na mape!)

8 bodov

Maximálny počet bodov:	60
Počet dosiahnutých bodov:	

13. Na tejto strane nájdeš tri otázky, **ale odpovedz len na jednu**, na tú, ktorú ti určí učiteľ. Vzhľadom na priestor, ktorý na to máš, vyzdvihni len najdôležitejšie údaje, súvislosti!

- a) Ktoré boli najdôležitejšie udalosti peštianskej revolúcie?
- b) Aké udalosti predchádzali víťazstvu pri Isaszegu, aké výsledky prinieslo a aké malo následky?
- c) Ako a prečo sa väčšina národností v Uhorsku dostala do sporu s Maďarmi v rokoch 1848–1849?

14. Odpovedz na otázku, ktorú si vyberieš, na základe citátu a svojich poznatkov!

„Všetkých kráľovských a cisárskych dôstojníkov, ktorí stáli v službách revolucionárov, dám zastreliť [...] celej Európe ukážem príklad, ako sa má zabezpečiť poriadok a pokoj na celé storočie [...]“ (Vyhlásenie Haynaua pri svojom vymenovaní)

- a) Prečo poverili práve Haynaua „urobením poriadku“ v Uhorsku?
- b) Čo dokazuje, že konal v súlade s tým, ako to uvádza od neho pochádzajúci citát?
- c) Koho dal popraviť v Pešti 6. októbra 1849?

III. OBDOBIE NÁRODNÝCH ŠTÁTOV

Záverečný pracovný list III/A

1. Porovnaj Juh a Sever v americkej občianskej vojne! Čo charakterizuje jednotlivé skupiny štátov?
Napíš čísla na správne miesta!

SEVER

JUH

1. Jeho politiku riadia vplyvné veľkostatkárske rodiny.
2. V jeho politickom živote predstavuje značnú silu aj slovo jednoduchých ľudí.
3. Chcú nízke dovozné a vývozné clá na ochranu svojho priemyslu.
4. Chcú si ponechať lacnú pracovnú silu černochovo, ktorú majú k dispozícii.
5. Z priemyselného hľadiska sú v značnej prevahe.
6. Žiadajú oslobodenie černošskej pracovnej sily.

6 bodov

2. a) Pomenuj štáty na mape Európy z druhej polovice 19. storočia, označené písmenami A, B a C.

- A) _____
B) _____
C) _____

- b) Spomedzi nich ktoré sú národné štáty a prečo?

- c) Vyznačili sme na mape aj dejiská troch významných bitiek začiatočnými písmenami ich názvov. Kto bojoval na týchto miestach? Kto zvíťazil?

- Solferino: _____
- Königgrätz: _____
- Sedan: _____

7 bodov

3. Číslami sme na mape označili ďalšie štyri krajiny a územie, ktoré sa neosamostatnili.

a) Ktoré sú to? 1. _____ 2. _____ 3. _____
4. _____ 5. _____

b) Úpadok ktorej ríše využili pri vzniku týchto štátov? _____ 6 bodov

4. Buržoázny štát zobral na seba viaceré také úlohy, ktoré sa v stredoveku nepokladali za úlohu štátu, alebo sa za ňu považovali len v malej miere.

Vyznač čiarou na správnu stranu, či danú úlohu pokladali za úlohu štátu už aj v stredoveku, alebo to zobral na seba až buržoázny štát! Prerušovanou čiarou označ, ak stredoveký štát už takú úlohu vykonával, i keď len v malej miere!

FEUDÁLNY ŠTÁT	<p>Vojenská obrana štátu.</p> <p>Spravodlivosť založená na pevnom právnom poriadku.</p> <p>Vyberanie daní, ciel.</p> <p>Verejné školstvo.</p> <p>Očkovanie, zdravotná starostlivosť.</p> <p>Vydávanie peňazí.</p> <p>Poštové služby.</p> <p>Výstavba ciest, regulácia riek.</p> <p>Sociálna starostlivosť.</p> <p>Policajné úlohy.</p>	BURŽOÁZNY ŠTÁT
		5 bodov

5. Vymenujeme vynálezy a udalosti s nimi spojené. Vytvor systém pomocou kódových čísiel

Udalosti počiatkovej fázy priemyselnej revolúcie:

Udalosti priemyselného vývoja, ku ktorému došlo v druhej polovici 19. storočia:

1. Výroba ocele sa stane masovou (Bessemer).
2. V rámci priemyslu získa prvenstvo ťažký priemysel.
3. V rámci priemyslu je panujúcim odvetvím ľahký priemysel.
4. Vynájdu prvé pradiarske a tkáčske stroje.
5. Doprava sa zakladá na paroplavbe.
6. V doprave sa začal využívať vznetový motor.
7. Vyriešia problém prenosu ľudskej reči na veľkú vzdialenosť.
8. Vyriešia problém prenosu znakov na veľkú vzdialenosť.

4 body

6. V 19. storočí sa západná a východná časť Európy nerozvíjali rovnako. Vymenujeme niektoré svojráznosti vývinu západných území. Čo bolo príznačné v týchto oblastiach pre východnú polovicu Európy?

Západné časti	Východné časti
Priemyselná revolúcia sa odohrá skoro, už v prvej polovici storočia.	
Vytvorí sa ústavná vláda. Silnie demokracia.	
Rast populácie je veľký. Počet aj pomer mestského obyvateľstva výrazne rastie.	
Priemysel sa stáva hlavným hospodárskym odvetvím	

4 body

7. Nasleduje vymenovanie maďarských vynálezcov a ich vynálezov. Pospájaj ich do párov čiarami.

dynamo (už pred Siemensom)
elektrifikácia železníc
transformátor
karburátor
telefónna ústredňa

Déri – Bláthy – Zipernowsky
Tivadar Puskás
Anián Jedlik
Kálmán Kandó
Donát Bánki a János Csonka

5 bodov

8. Naša učebnica charakterizovala druhú polovicu 19. storočia ako „šťastné mierové roky“.

a)) Napíš po jednom konkrétnom príklade k nasledujúcim oblastiam, ktorý potvrdzuje vývin!

- Vzdelávanie: _____

- Zdravotníctvo: _____

- Zábava: _____

b) Vyzdvihni udalosť, kde „celému svetu“ ukázali dosiahnuté výsledky!

4 body

9. Táto úloha je spojená s tematickým okruhom „Pestré robotnícke hnutie“.

Na ľavej strane sú vysvetlenia, na pravej strane názvy rôznych smerov robotníckeho hnutia. Pospájaj čiarami navzájom súvisiace vysvetlenia a smery! (Jeden zo smerov zostane bez páru.)

Rané a bezvýsledné hnutie vystupujúce násilím
proti technickému rozvoju,
ktorý zapríčinil nezamestnanosť.

sociálnodemokratické strany

Masové strany s ideológiou marxizmu,
ktoré chceli získať vládnu moc
demokratickými prostriedkami.

ničenie strojov

Hnutie, ktoré sa nestránilo
ani násilných prostriedkov, politických vrážd
a chcelo zlikvidovať vládnu moc.

hnutie odborových organizácií

revolučné marxistické strany

Zhromažďovalo veľké masy robotníkov do organizácií
na ochranu odborných záujmov,
najmä v záujme hospodárskych cieľov.

anarchisti

4 body

10. Urči správne poradie udalostí! (Poradové číslo udalosti, ktorá sa odohrala najskôr, napíš do prvého štvorčeka!)

1. Víťazná vojna Talianov a im pomáhajúcich Francúzov proti Rakúsku.
2. „Jar národov“.
3. Rozmach priemyselnej revolúcie.
4. Prusko-francúzska vojna. Proklamácia nemeckého cisárstva.
5. Berlínsky kongres veľmocí uzná samostatnosť Rumunska, Srbska a Bulharska.

5 bodov

11. Urči, ktoré sa z nasledujúcich tvrdení vzťahujú na Čínu, ktoré na Japonsko a ktoré na Indiu!
Napíš poradové čísla tvrdení na správne miesta!
Potom odôvodni svoju odpoveď aj faktami, udalosťami!

India: _____ Odôvodnenie: _____

Čína: _____ Odôvodnenie: _____

Japonsko: _____ Odôvodnenie: _____

1. Krajinu nepostihla koloniálna a polokoloniálna závislosť.
2. Koloniálna závislosť priniesla tejto krajine veľa výhod aj nevýhod.
3. Krajina sa stala polokolóniou.

6 bodov

12. V tomto období sa rýchlym tempom rozvíjala fyzika, biológia a medicína (lekárska veda), kým význam športu dokladajú olympijské hry organizované od roku 1896. Spomedzi nižšie vymenovaných osobností sa štyria preslávili v niektorej z uvedených štyroch oblastí. Napíš ich mená na správne miesta!!

Fyzika

Biológia

Medicína

Olympijské hnutie

4 body

Verdi, Pasteur, Darwin, Victor Hugo, Pierre de Coubertin, Hertz

Maximálny počet bodov:	60
Počet dosiahnutých bodov:	

13. Na tejto strane nájdeš tri otázky, **ale odpovedz len na jednu**, na tú, ktorú ti určí učiteľ. Vzhľadom na priestor, ktorý na to máš, vyzdvihni len najdôležitejšie údaje, súvislosti!

- a) Aký mal vplyv na spoločnosť rozmach priemyselnej revolúcie a paralelne s tým víťazstvo buržoázných revolúcií?
- b) Prečo zvíťazil v americkej občianskej vojne Sever a aké to malo následky?
- c) Ako zmenila urbanizácia spôsob života ľudí do konca 19. storočia?

14. Po prečítaní citátov si vyber jednu z nasledujúcich otázok a svoju odpoveď napíš obšírnejšie!

„Aj planétu by som anektoval, keby som vedel.“ (anektovať – zabrať, násilne pripojiť isté územie k niektorej krajine)

„Ak existuje Boh, tak si myslím, že aj on by chcel, aby som mapu Afriky zafarbil britskými farbami, a aby som aj inde urobil všetko, čo je v mojich silách, aby som upevnil jednotu rasy hovoriacej po anglicky a rozšíril jej vplyv.“

(Cecil Rhodes – sesil ródz – britský ministerský predseda Kapskej kolónie.)

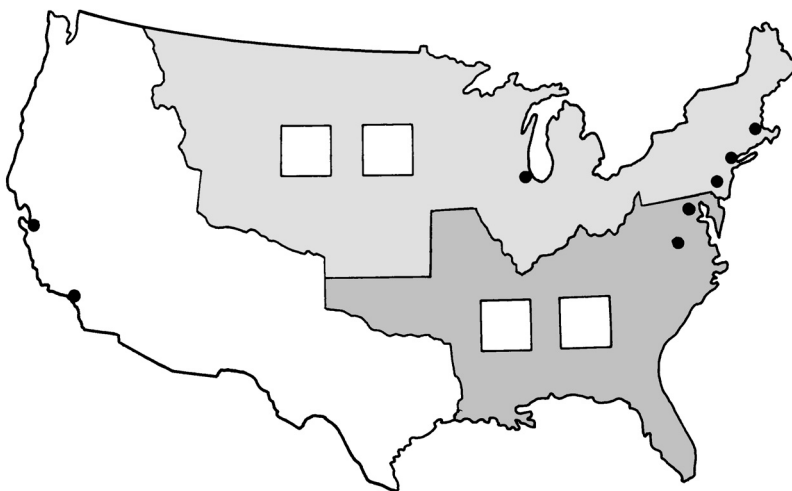
- a) Vzhľadom na nimi podmanené územia, vlády ktorých krajín mohli uvažovať podobne, ako Rhodes?
- b) Nakoľko sa podarilo Anglicku uskutočniť Rhodesove predstavy spojené s Afrikou? Svoju odpoveď dolož aj niekoľkými údajmi!
- c) Ktorá krajina bola najväčším rivalom (súperom) Anglicka pri kolonizácii Afriky?

Záverečný pracovný list III/B

1. Vidíš mapu Spojených štátov amerických.

a) Ktoré tvrdenie sa vzťahuje na severné a ktoré na južné štáty? Napíš kódové čísla na vhodné územia!

1. Pre toto územie sú príznačné veľké plantáže, ktoré dali obrábať otrokom.
2. Černošských otrokov príjmu medzi seba, oslobodia a zamestnávajú ich ako nájomných robotníkov.
3. Na ochranu svojho priemyslu chcú vysoké clá.
4. Chceli by nízke clá, aby svoje výrobky mohli ľahko vyvážať do zahraničia.

b) Vyznač na mape nasledujúce mestá začiatočnými písmenami ich názvov: Chicago, San Francisco, Washington, New York! 6 bodov

2. V druhej polovici 19. storočia vznikol jednotný taliansky a jednotný nemecký štát. Ktoré sa z vymenovaných dátumov, osobností a tvrdení viažu k talianskej a ktoré k nemeckej jednotke? Vyznač čiarami na správnu stranu! (Niekde môžeš čiary nakresliť na obe strany.)

T
A
L
I
A
N
S
K
Y

Š
T
Á
T

Vznikol v roku 1860.

Vznikol v roku 1871.

Môže vzniknúť po víťazstve nad Habsburskou ríšou a Francúzskom.

Môže vzniknúť po porazení vojsk Habsburskej ríše.

Jeho panovník je nositeľom kráľovského titulu.

Vznikne ako národný štát s jedným jazykom.

Aj dobrovoľníci z Uhorska sa zúčastnia v boji o jeho vznik.

Cisárstvo.

Na jeho vzniku zohral úlohu Bismarck.

Na jeho vzniku zohral úlohu Garibaldi.

N
E
M
E
C
K
Ý

Š
T
Á
T

5 bodov

3. Na území oslabenej Osmanskej ríše sa v 19. storočí začalo oslobodzovanie sa balkánskych národov.

Napíš na čiary, ktoré tvrdenie sa na ktorú krajinu vzťahuje!

- Jej boj o nezávislosť sledovali európske národy so sympatiami. Oslobodila sa ako prvá v roku 1830. _____
- Svoju nezávislosť získala späť postupne, po zjednotení Valaška a Moldavska, a stala sa samostatným štátom. _____
- V krvavom národnooslobodzovacom boji väčšinu svojej nezávislosti získala späť už v roku 1833, ale úplne nezávislou sa stala až v roku 1867. _____
- Patrila k vnútornému územiu Osmanskej ríše. Osamostatnila sa výsledkom krvavej vojny a medzinárodnej konferencie. _____
- Tieto dve dŕžavy sa na základe medzinárodných dohôd dostali pod kontrolu Rakúsko-uhorskej monarchie. _____

5 bodov

4. Buržoázny štát mal oveľa viac inštitúcií slúžiacich blahu obyvateľstva, než staroveký alebo stredoveký štát. Napíš takéto do príslušných stĺpcov tabuľky! (Je taká inštitúcia, ktorá sa môže zapísať na viaceré miesta.)

Zabezpečujú pevný právny poriadok.	Umožňujú fungovanie moderného hospodárstva.	Rozvíjajú zdravotnú starostlivosť a vzdelávanie.

6 bodov

5. Vymenujeme vynálezy, suroviny a zdroje energie. Vytvor systém pomocou kódových čísiel!

Zohrali dôležitú úlohu v počiatkovej fáze priemyselnej revolúcie:

Zohrali úlohu v ďalšom priemyselnom rozvoji, ku ktorému došlo v druhej polovici 19. storočia:

4 body

1. uhlie a parná sila	3. dynamo	5. ropa a benzín	7. telefón
2. banské čerpadlo	4. písací stroj	6. Morseho telegraf	8. obrábacie stroje

6. Vymenujeme vynálezy a vynálezcov. Pospájaj ich do párov čiarami!

Edison	dynamo
Bell	žiarovka
Siemens	vznetový motor
Diesel	rádio
Marconi	telefón

5 bodov

7. V 19. storočí sa západná a východná časť Európy nerozvíjali rovnako. Vymenujeme niektoré svojráznosti vývinu východných území. Čo bolo príznačné v týchto oblastiach pre západnú polovicu Európy?

Východné časti	Západné časti
Priemyselná revolúcia sa odohrá neskoro, až v druhej polovici storočia.	
Vedúcim hospodárskym odvetvím aj naďalej ostáva poľnohospodárstvo.	
Niet demokracie, alebo je veľmi zriedkavá. Volebné právo majú len v úzkom kruhu.	
Prírastok obyvateľstva je významný, ale časté sú epidémie a väčšina obyvateľstva ešte žije v dedinách.	

4 body

8. Naša učebnica charakterizovala druhú polovicu 19. storočia ako „šťastné mierové roky“. Dokáž konkrétnymi príkladmi pravdivosť tohto tvrdenia v oblasti životného štýlu vo veľkomestách!

- a) Aké zmeny nastali vo veľkomestách v architektúre? _____

- b) Ako sa zmenilo vnútorné zariadenie bytov? _____

- c) Ako sa zlepšila mestská doprava? _____

- d) Ako sa mestá stávali zdravšími, usporiadanejšími? _____

6 bodov

9. Táto úloha je spojená s tematickým okruhom „Pestré robotnícke hnutie“.

Na ľavej strane sú vysvetlenia, na pravej strane názvy rôznych smerov a metód robotníckeho hnutia. Pospájaj čiarami navzájom súvisiace vysvetlenia a smery! (Jeden zo smerov zostane bez páru.)

V Anglicku požadujú od parlamentu práva pre robotníkov pozbieraním mnohých miliónov podpisov.

kresťanský socializmus

Organizovanie masových strán, ktoré chcú získať vládnú moc násilím.

sociálnodemokratický smer

Masovými zastaveniami práce núti zamestnávateľov alebo štát splniť požiadavky robotníkov.

revolučný marxistický smer

Chce ponechať výrobné prostriedky v súkromnom vlastníctve, ale vyriešenie sociálnych problémov, zlepšenie postavenia robotníkov z väčšej časti učiní úlohou štátu.

štrajk

hnutie chartistov

4 body

10. Urči, ktoré z nasledujúcich tvrdení sú príznačné pre Čínu, ktoré pre Indiu a ktoré pre Japonsko! Napíš čísla na správne miesta!

India

Čína

Japonsko

1. Európske a americké veľmoci nanútili tejto krajine nevýhodné obchodné zmluvy.
2. Vybuduje si vyspelý priemysel, takto si zachová svoju samostatnosť.
3. Nasledujúce vysvetlenie k obrázku z učebnice sa vzťahuje na túto krajinu: „*Angličania chceli ich zastrašiť, preto použili kruté metódy popráv, ale boli nútení robiť aj ústupky.*“
4. Krajina je podriadená tak ekonomicky, ako aj hospodársky.
5. Krajina svoj priemysel modernizovala prevzatím európskej techniky.
6. Krajina je z hospodárskeho hľadiska podriadená, ale politicky je samostatná.
7. Nasledujúce vysvetlenie k obrázku z učebnice prezrádza veľa o tejto krajine: „*Anglické vojnové lode ničia ... lode vybavené stredovekými zbraňami. ... bola napriek vysokému počtu obyvateľstva neschopná čeliť európskej vojenskej prevahe.*“
8. Krajina je tak hospodársky, ako aj politicky samostatná.
9. Kolonizácia krajiny nemá len nevýhody. Vybuduje sa železničná sieť a založia sa početné závody veľkého priemyslu.

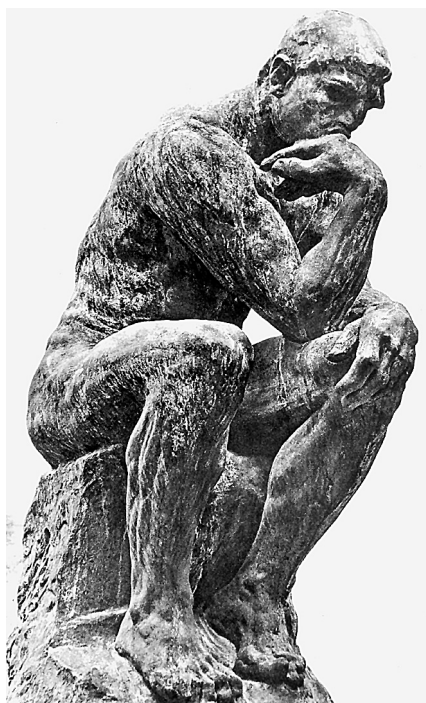
6 bodov

11. Zapísaním čísiel urči správne poradie! (Poradové číslo udalosti, ktorá sa odohrala najskôr, napíš do prvého štvorčeka!)

1. Garibaldi sa so svojím vojskom vylodí v Sicílii.
2. Vyhlásenie nemeckého cisárstva.
3. Vznik II. Internacionály. Prvé oslavy 1. mája.
4. František Jozef I. požiada o pomoc cára Mikuláša I. proti uhorským vojskám.
5. Vojna Severu a Juhu v Amerike.

5 bodov

12. Túto sochu môžeš poznať aj z učebnice.

4 body

a) Ako sa nazýva socha?

b) Kto ju vytvoril?

c) Vymenuj aj dvoch slávnych maliarov z tohto obdobia!

Maximálny počet bodov:	60
Počet dosiahnutých bodov:	

13. Na tejto strane nájdeš tri otázky, **ale odpovedz len na jednu**, na tú, ktorú ti určí učiteľ. Vzhľadom na priestor, ktorý na to máš, vyzdvihni len najdôležitejšie údaje, súvislosti!

- a) Dokáž, že vznik buržoázneho štátu je osožný pre všetky vrstvy spoločnosti!
- b) Ktoré boli najdôležitejšie dôvody, spôsoby (metódy) a následky kolonizácie Indie?
- c) Prečo a ako zmenili život ľudí hospodárske a spoločenské zmeny, ktoré sa odohrali v 19. storočí?

14. Po prečítaní citátu si vyber jednu z nasledujúcich otázok a svoju odpoveď napíš obširnejšie!

„Olympiáda je radosťou z cvikov, kultúry a krásy svalov, práca vykonávaná pre rodinu a spoločnosť, respektíve nerozlučná jednota týchto troch... Olympijskú ideu si nemôže privlastniť žiadna krajina, je majetkom celého sveta.“ (barón Pierre de Coubertin – pierr de kuberten – prvý prezident Medzinárodného olympijského výboru)

- a) Podčiarkni v citáte myšlienku, ktorá je podľa teba najdôležitejšia! Svoju odpoveď aj odôvodni ucelenými vetami!
- b) Kde usporiadali prvú novovekú olympiádu? Ako sa volal prvý maďarský olympijský šampión? Čo o ňom vieš?
- c) Ako sa uskutočňuje v praxi druhá veta citátu v dejinách novovekých olympijských hier?

IV. OBDOBIE DUALIZMU V UHORSKU. PRVÁ SVETOVÁ VOJNA A UDALOSTI, KTORÉ JEJ PREDCHÁDZALI

Záverečný pracovný list **IV/A**

1. Vytvor správne časové poradie nasledujúcich historických období! (Do štvorčekov napíš len čísla!)

--	--	--	--

4 body

1. Bachovo obdobie	3. Hrôzovláda Haynaua
2. Rakúsko-uhorská monarchia (dualizmus)	4. Rakúsko-uhorské vyrovnanie

2. Odpovedz na otázky!

a) K menu ktorého maďarského politika sa viaže vyrovnanie? _____

Kedy došlo k vyrovnaniu? _____

b) Pomenuj sídlo samostatnej rakúskej a samostatnej uhorskej vlády!

Rakúska: _____

Uhorska: _____

c) František Jozef ako spoločný panovník bol súčasne:

rakúskym _____

a uhorským _____

d) Ktoré boli spoločné veci:

6 bodov

3. Pozor, zdanie klame!

Tvrdíme šesť vecí v súvislosti s vyrovnaním z roku 1867, ale z nich sú v plnej miere platné len tri. (Len tri výsledky sú skutočne výsledkom vyrovnaní.) Napíš za tvrdenia slová *pravdivé* alebo *nepravdivé*!

Ako výsledok vyrovnaní

Pravdivé / nepravdivé

● zanikol systém poddanstva,	_____
● nastolilo sa politické a hospodárske bezpečie,	_____
● umožnil sa rýchly rozvoj priemyslu,	_____
● veľké množstvo pracovnej sily sa stalo voľnou,	_____
● začal sa prílev zahraničného kapitálu do krajiny,	_____
● vytvorili sa podmienky buržoáznej premeny v krajine.	_____

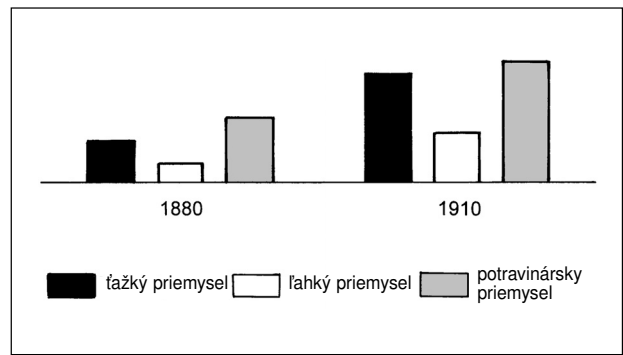
Tvrdenia, ku ktorým si napísal/-a, že sú nepravdivé, prečo sa nemôžu spojiť s rokom 1867?

7 bodov

4. Preštuduj si diagram!

a) Čo znázorňuje?

b) Prečo zostal potravinársky priemysel vedúcim priemyselným odvetvím v Uhorsku?

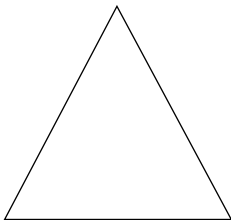

c) Prečo nie je výrazný rozvoj ľahkého priemyslu? _____

d) Aké boli dôvody väčšieho rozvoja ťažkého priemyslu? _____

4 body

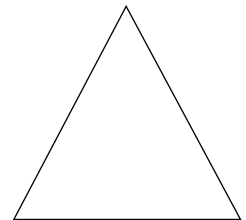
5. Výrazne sa zmenila spoločnosť. Vymenujeme nové vrstvy. Umiestni ich na dvoch spoločenských pyramídach podľa toho, či patria do dedinskej, agrárnej spoločnosti, alebo do mestskej, priemyselnej spoločnosti, a kde sa v rámci danej spoločnosti nachádzajú (hore, v strede, dole)!

Dedinské a agrárne vrstvy

1. džentríci
2. dedinská inteligencia
3. továrenský robotníci
4. hospodárski čeladníci
5. inteligencia
6. strední roľníci

7. veľkostatkári
8. veľkokapitalisti
9. chudobní roľníci
10. mestská chudoba
11. zamestnanci
12. bohatí gazdovia

Mestské, priemyselné vrstvy

6 bodov

6. Nasledujúci obrázok sme prevzali z učebnice.

a) Čo je názov maľby z roku 1899? _____

b) Na čo odkazuje tento názov? _____

c) Ako súvisí situácia znázornená na obraze s vysťahovalectvom z konca storočia, jeho rozmermi?

3 body

7. a) Prečo znamenala v Uhorsku v čase vyrovnania, ale aj v celom období dualizmu, veľký problém národnostná otázka? _____

b) Aké národnosti žili v Uhorsku v tomto období?

na severe: _____ ; na severovýchode: _____ ;

vo východných oblastiach krajiny: _____ ;

na juhu: _____ ; na juhozápade: _____ ;

na rôznych územiach krajiny roztrúsene, vo významných skupinách: _____

c) Ako sa pokúsil uhorský krajinský snem napraviť tento problém? Vyzdvihni dva najdôležitejšie momenty!

- _____
- _____

5 bodov

8. Do začiatku 20. storočia vznikli dve veľké vojenské spojenectvá.

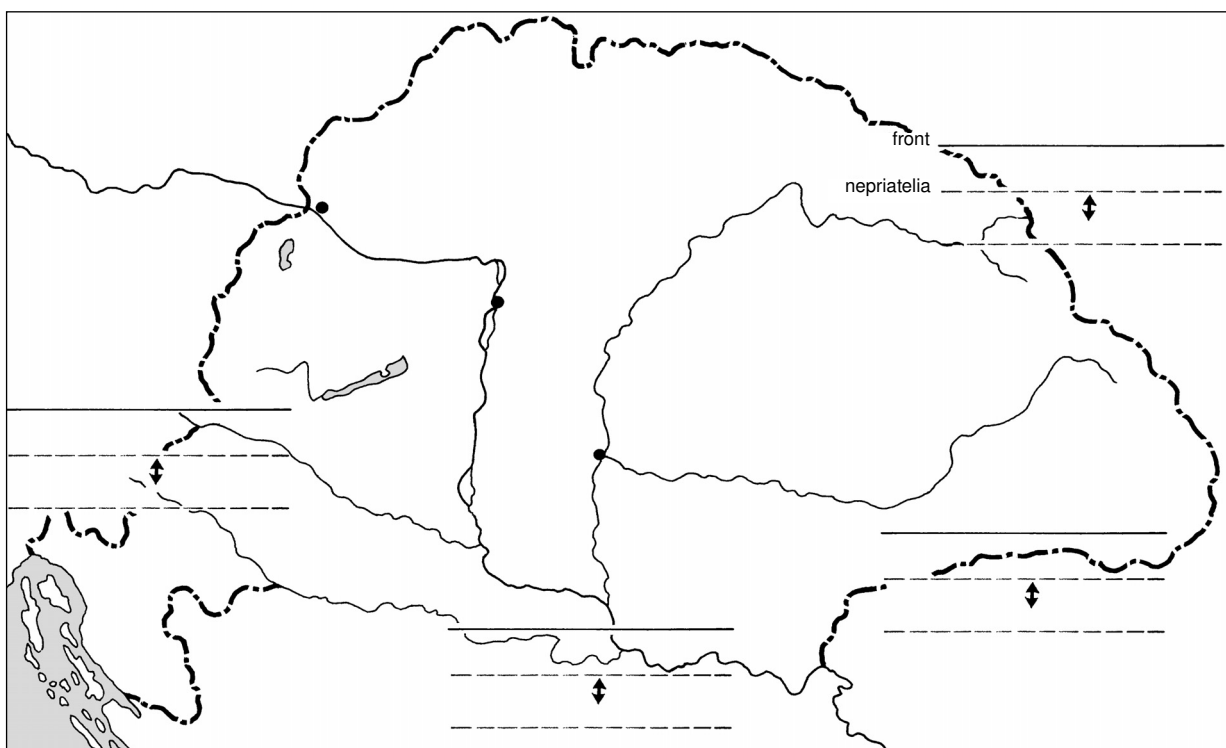
a) Pomenuj dve spojenectvá! (Napíš ich názvy nad obdĺžniky!)

b) Ktoré spomedzi vymenovaných krajín patrili pred vypuknutím vojny do jedného, a ktoré do druhého spojenectva? (Pozor! Odpovedz presne! Do obdĺžnikov napíš len čísla tých krajín, ktoré patrili do spojenectva aj pred vojnou!)

1. Anglicko	2. Nemecko	3. USA	4. Srbsko
5. Japonsko	6. Taliansko	7. Turecko	8. Bulharsko
9. Francúzsko	10. Rusko	11. Rakúsko-uhorská monarchia	12. Belgicko

4 body

9. Vidíš mapu Uhorska z čias prvej svetovej vojny. Do mapy sme zakreslili štyri bojiská, kde bojovali a krvácali vojaci uhorského vojska!

- a) Pomenuj fronty! Napíš názvy na hornú čiaru!
 b) Voči vojakom ktorých krajín tu bojovali vojaci uhorského vojska? Napíš na prerušované čiary!
 c) Na ktorom fronte boli uhorskí vojaci nasadení prvý raz? _____
 d) Ktorý front existoval najdlhšie, kde vojna pre uhorských vojakov trvala ešte aj v lete roku 1918?

7 bodov

10. Pomocou čísiel vytvor časové poradie vymenovaných udalostí!

1. Prusko-rakúska vojna.
2. Vznik Dohody.
3. V Rusku sa moc dostane do rúk Lenina a boľševikov.
4. Národnostný zákon v Uhorsku.
5. Začiatok prvej svetovej vojny.

5 bodov

11. Napíš osnovu priebehu prvej svetovej vojny!

Pri úlohe, kde treba vybrať odpoveď, zakrúžkuj najsprávnejšiu odpoveď! V druhej časti úlohy doplň do viet chýbajúce slová!

a) Čo bolo najrozhodujúcejšie v prvých dvoch rokoch vojny z hľadiska konečného víťazstva alebo porážky?

- A) Nemci napredovali až po hranice Paríža.
- B) Na ruskom fronte Nemci dosiahli obrovské víťazstvá.
- C) Taliansko prešlo na stranu Dohody.
- D) Nemci boli nútení viesť dlhú vojnu na dvoch frontoch.
- E) Vojská Monarchie na srbskom fronte takmer utrpeli porážku.

b) Ktoré boli najdôležitejšie udalosti druhej fázy vojny?

Od roku 1916 fronty zmeraveli, začala sa _____ .

V roku 1917 vystúpilo z vojny vyčerpané _____ .

Takisto v roku 1917 sa zapojilo/-i do vojny aj _____ .

V roku 1918 sa čoraz viac vyčerpávali zásoby krajín _____ , a nakoniec zvíťazil/-a _____ .

6 bodov

12. Odpovedz na otázky spojené s ukončením prvej svetovej vojny!

a) V hlavnom meste ktorej krajiny podpísali mierové zmluvy ukončiacie prvú svetovú vojnu?

b) Vedúci predstavitelia ktorých veľmocí rozhodli o tom, čo budú obsahovať mierové zmluvy uložené porazeným štátom? _____

c) Podľa teba ktorý z nasledujúcich princípov je najpríznačnejší pre uzatvorené miery?

- A) Treba zosadiť panovníkov porazených krajín, lebo oni sú zodpovední za vojnu.
- B) „Beda porazeným!“
- C) Pri územnom usporiadaní treba zohľadniť princíp národného sebaurčenia.
- D) Územie víťazov treba rozšíriť o čo najväčšie územia na úkor porazených.

3 body

Maximálny počet bodov:	60
Počet dosiahnutých bodov:	

13. Na tejto strane nájdeš tri otázky, **ale odpovedz len na jednu**, na tú, ktorú ti určí učiteľ. Vzhľadom na priestor, ktorý na to máš, vyzdvihni len najdôležitejšie údaje, súvislosti!

- a) Aké zmeny prinieslo polstoročie po vyrovnaní v uhorskej spoločnosti?
- b) V čom sa prvá svetová vojna podobala predchádzajúcim vojnám 19.-20. storočia a v čom sa od nich líšila?
- c) Čo bolo milénium? Aký malo vplyv na vývin Budapešti? Napíš konkrétnosti!

14. Po prečítaní citátu si vyber jednu z nasledujúcich otázok a svoju odpoveď napíš obširnejšie!

*„Rady nasledovali jeden za druhým, ako keby sa boli vyobliekali na prehliadku, a ani jeden neo-
táľal vykročiť do záverečnej palby alebo pred guľomety, ktoré nakoniec pôsobili ich pád...Nikdy
som ešte nevidel ... takú okúzľujúcu ukážku hrdinstva, disciplíny a odvahy. Hlásenia od malého
počtu vojakov, ktorí prežili tento podivuhodný útok, potvrdzujú, čo som videl..., že spomedzi
našich ľudí sa takmer nikto nedostal po nemeckú frontovú líniu.“*

(brigádny generál Rees – rís – po prvom dni bitky pri Somme)

- a) V tejto bitke ktorá strana útočila? Na ktorom fronte sa odohrala táto bitka?
- b) Ktoré príznaky prvej svetovej vojny dokazuje tento citát?
- c) Ktorá zbraň v prvej svetovej vojne najviac znečisťovala životné prostredie?

Závěrečný pracovní list **IV/B**

1. Na ktoré obdobie absolutizmu sa vzťahujú nasledujúce skutočnosti?

Obdobie Haynaua:

Obdobie Bacha:

Jedno číslo môžeš napísať na dve miesta!

1. Cieľ: začleniť Uhorsko do Habsburskej ríše.
2. Pri moci je buržoázna vláda, ktorá podnecuje zrušenie uhorských zákonov a inštitúcií.
3. Zastráňovanie, popravy, teror.

2 body

2. Naplň obsahom schému o novej štátnej organizácii, ktorá vznikla po vyrovnaní! Najvyššie napíš presný názov nového štátu, pod to dátum vyrovnania! Nižšie logicky údaje

RAKÚSKO:

SPOLOČNÉ VECI:

UHORSKO:

a na náklady týchto dvoch:

6 bodov

3. Pozor, lebo len polovica našich tvrdení je pravdivá! Spomedzi vymenovaných skutočností boli len tri výsledkom vyrovnania.

Napíš za tvrdenia slová *pravdivé* alebo *nepravdivé*!

Ako výsledok vyrovnania z roku 1867

Pravdivé / nepravdivé

- sa začala v Uhorsku výstavba železníc,
- zanikol systém poddanstva,
- nastolilo sa politické a hospodárske bezpečie,
- Uhorsko sa plnohodnotne zapojilo do ekonomického života Monarchie,
- veľké množstvo pracovnej sily sa stalo voľnou, začal sa rozsiahly prílev zahraničného kapitálu do krajiny.

Prečo je pravdivá len polovica tvrdení pre rok 1867? _____

5 bodov

4. Údaje ukazujú nárast dĺžky železničných tratí po vyrovnaní.

1867: 2285 km

1880: 7000 km

1890: 11 246 km

1900: 17 108 km

a) Nasleduje vymenovanie toho, prečo vybuďovali toľko železníc za pomerne krátku dobu. Teraz zakrúžkuj písmeno dôvodu, ktorý *najmenej* zapríčinil výstavbu železníc!

A) Preto, aby ľudia mohli cestovať pohodlnejšie.

B) Preto, aby z pozemkov veľkostatkárov mohli ľahšie previezť poľnohospodárske produkty na trh.

C) Aby sa priemyselné suroviny a hotové výrobky mohli ľahšie previezť na miesto určenia.

D) Lebo z výstavby železníc mali podnikatelia veľký ošoh.

b) Rozvoj akých ďalších hospodárskych odvetví napomáhala veľmi výrazne výstavba železníc?

4 body

5. V druhej polovici 19. storočia sa uhorská spoločnosť významne zmenila. Vymenujeme názvy spoločenských skupín žijúcich z poľnohospodárstva: staršie z obdobia feudalizmu a nové. Ktorému staršiemu názvu zodpovedá ktorý nový? Pospájaj páry čiarami!

vysoká šľachta

želiari

župan

zeman

džentríci

bohatí roľníci

drobní a strední roľníci

nájomní poľnohospodárski robotníci,

čeladníci

poddaní s celou usadlosťou

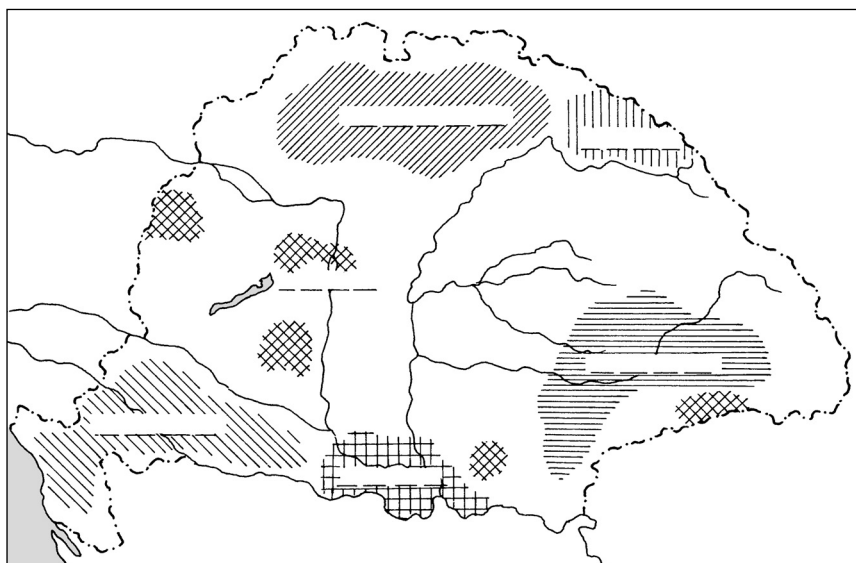
poddaní s polovičnou, štvrtinovou usadlosťou

veľkostatkári

správca statku

6 bodov

6. a) Na čiary v náčrte mapy dopíš mená najdôležitejších národností žijúcich v Uhorsku!

b) S ktorou národnosťou sa Maďari vyrovnali? Prečo a ako? _____

c) Aká významná národnosť žila ešte roztrúsená po krajine v početných, súvislých skupinách?

6 bodov

7. Aké zmeny prebehli v období dualizmu

- a) v školstve? _____

- b) v zdravotnej starostlivosti? _____

- c) v kultúrnom živote? _____

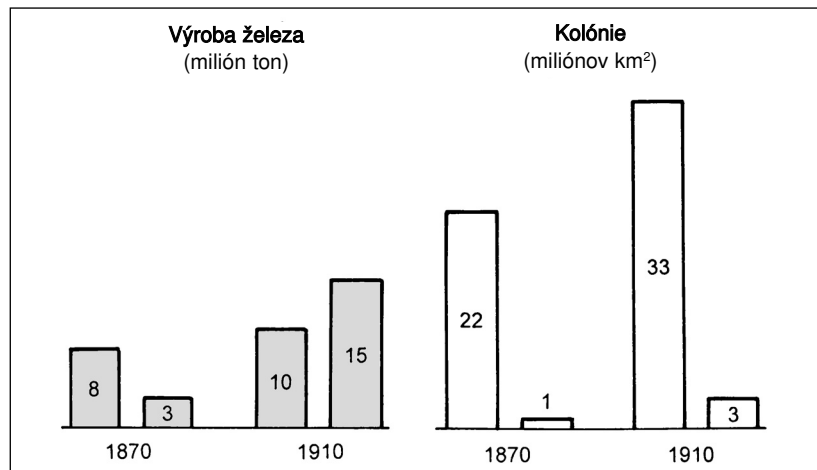
Aké zmeny v životnom štýle priniesli tieto premeny? Napíš po jednom príklade na všetky!

- a) _____
b) _____
c) _____

6 bodov

8. Analyzuj diagram!

- a) Napíš chýbajúce písmeno „A“ alebo „N“ nad stĺpce diagramu podľa toho, či stĺpec uvádza údaje Anglicka alebo Nemecka!

- b) Aké protirečenie sa skrýva v zmene naznačenej diagramami?

- c) Ktorá krajina považuje túto situáciu za obzvlášť neprijateľnú? _____

- d) Aké prípravy robí na vojnu?

1. _____

2. _____

6 bodov

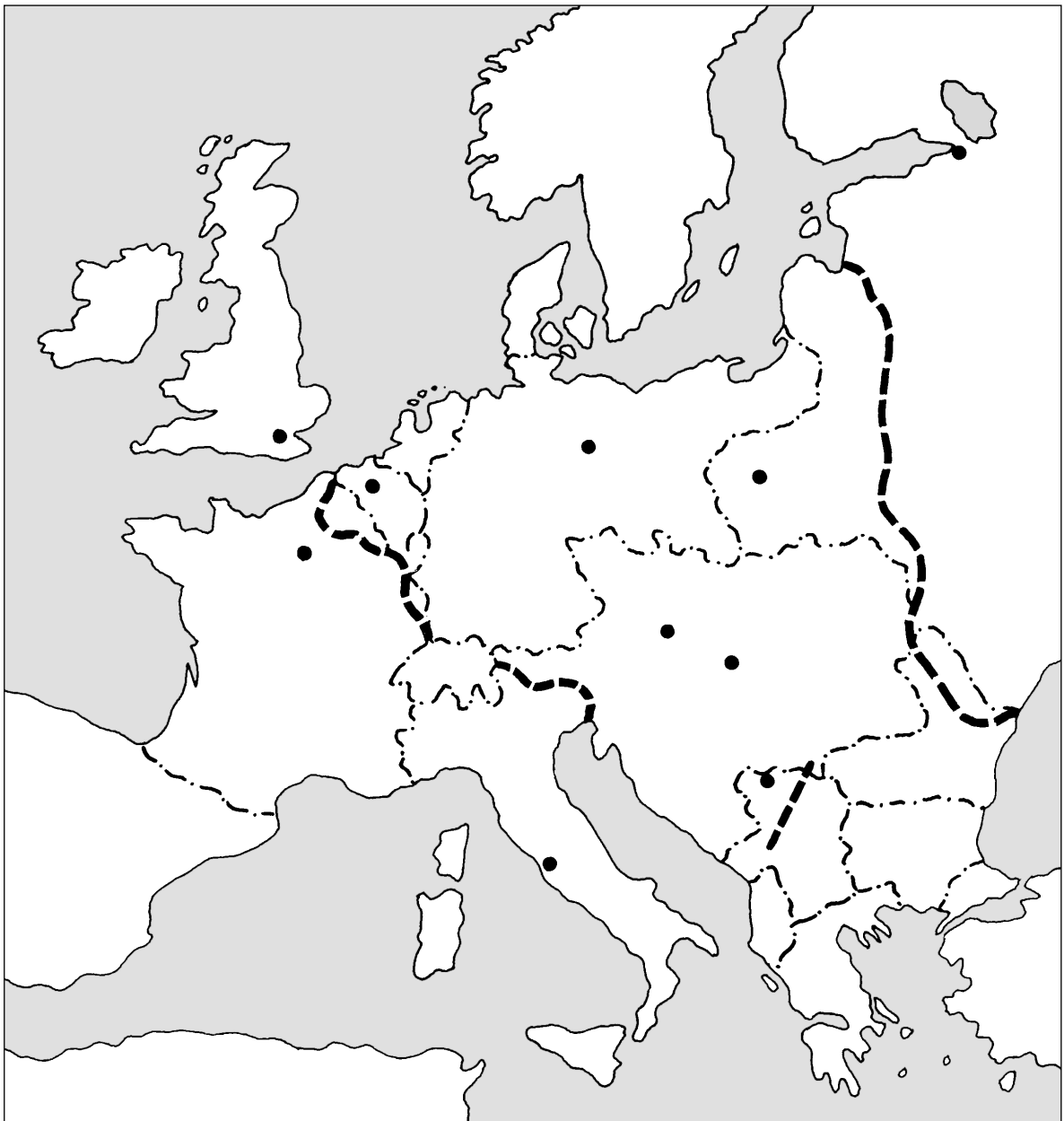
9. Pomocou číslovania vytvor správne časové poradie vymenovaných udalostí!

1. Taliansko-rakúska vojna za vytvorenie jednotného Talianska.
2. Vznik Trojspolku.
3. Koniec prvej svetovej vojny.
4. Taliansko vstúpi do vojny na strane Dohody.
5. Vznik Rakúsko-uhorskej monarchie.

5 bodov

10. Vidíš mapu Európy v čase prvej svetovej vojny.

a) Pomocou čísiel vyznač na mape najdôležitejšie fronty prvej svetovej vojny!

1. východný front
2. západný front
3. srbský front
4. taliansky front

b) Zapísaním začiatočných písmen vyznač, na ktorom fronte vojaci ktorých krajín bojovali proti sebe! Písmená označujúce krajiny – ako to bolo v skutočnosti – napíš na dve strany frontu!

A = Anglicko **USA** = Spojené štáty americké **N** = Nemecko **S** = Srbsko
F = Francúzsko **M** = Rakúsko-uhorská monarchia **R** = Rusko

6 bodov

c) Odkedy dokedy trvala prvá svetová vojna? _____ – _____

11. Napíš osnovu priebehu prvej svetovej vojny!

V prvej časti úlohy doplň do viet chýbajúce slová, kým pri úlohe, kde treba vybrať odpoveď, zakrúžkuj najsprávnejšiu odpoveď!

a) Ktoré boli najdôležitejšie udalosti prvej fázy vojny?

Na začiatku vojny Nemci víťazstvami „bleskovej vojny“ napredovali až po hranice

_____ .

V roku 1915 dosiahli obrovské výsledky na _____ fronte.

Rakúsko-uhorské vojská spočiatku dosahovali len mierne úspechy na _____ fronte.

Krajina, ktorá sa v roku 1915 nečakane zapojila do vojny na strane Dohody: _____ .

Od roku 1916 fronty zmeraveli a vytvorila sa _____ .

b) Podľa tvojej mienky čo bolo hlavným dôvodom toho, že vo svetovej vojne nakoniec zvíťazili mocnosti Dohody?

A) Mali lepšie vojenské vedenie.

B) Taliansko prestúpilo na stranu Dohody.

C) Na Balkáne vojská Dohody dosiahli v roku 1918 víťazstvo.

D) Mali väčšie zásoby ľudí a materiálov.

E) Aj Amerika vstúpila do vojny.

4 body

12. Odpovedz na otázky spojené s ukončením prvej svetovej vojny!

a) Aká udalosť ukončila boje? Odpovedz podčiarknutím!

zničenie vojsk centrálnych mocností – prímerie – uzavretie mieru – revolúcia v Rusku

b) Vedúci predstavitelia ktorých mocností rozhodli o mierových podmienkach? _____

c) Čo chceli dosiahnuť víťazné mocnosti mierovými diktátmi? Zakrúžkuj písmeno pred odpoveďou, ktorá je najcharakteristickejšia!

A) Aby uspokojili nároky svojich menších spojencov na získanie území.

B) Aby dostali toľko reparácií (náhrady), koľko nahradí ich vojnové výdavky.

C) Aby porazení nikdy nemohli natoľko zosilnieť, aby mohli dať odvetu za svoju porážku.

D) Aby mier neupokojil len obyvateľstvo vlastných krajín, ale aj obyvateľstvo porazených krajín.

4 body

Maximálny počet bodov:	60
Počet dosiahnutých bodov:	

13. Na tejto strane nájdeš tri otázky, **ale odpovedz len na jednu**, na tú, ktorú ti určí učiteľ. Vzhľadom na priestor, ktorý na to máš, vyzdvihni len najdôležitejšie údaje, súvislosti!

- a) V konečnom dôsledku čo donútilo dvor a čo uhorskú šľachtu k vyrovnaniu?
- b) Aké zmeny prinieslo polstoročie po vyrovnaní v uhorskom hospodárstve?
- c) Aké zmeny v životnom štýle charakterizovali uhorskú spoločnosť, ktorá sa vydala cestou buržoáznej premeny a urbanizácie?

14. Po prečítaní citátu si vyber jednu z nasledujúcich otázok a svoju odpoveď napíš obšírnejšie!

„Ale je opäť zrejmé aj to, že všetky vzdialenejšie vrstvy ovzdušia sú takmer pokazené dýchaním množstva, hustých más ľudí, ďalej inými škodlivými časticami sú veľmi nakazené, skazené, a keď tento pokazený vzduch nedokážeme odstrániť z uzavretých priestorov, spomedzi vysokých domov, z drobných dvorov, úzkych uličiek, ľudia tým budú trpieť, to je samozrejmé. [...] Všetky opatrenia musia byť nasmerované k tomu, aby mali za následok čisté, zdravé ovzdušie hlavného mesta, aby také ovzdušie bolo vždy, aby sa nemohlo pokaziť, a ak by sa občas predsa len pokazilo, bolo opäť napravené príslušnými, ale inými opatreniami.“

(Zo spisu Mihályja Táncsicsa Naše hlavné mesto)

- a) Vďaka čomu sa v niektorých oblastiach Uhorska, najmä vo veľkomestách, po vyrovnaní objavilo znečisťovanie životného prostredia v modernom zmysle slova?
- b) Aké väčšie premeny, prestavby prostredia sa dejú od obdobia reforiem? Čo je ich dôsledkom?
- c) Ktoré príznaky urbanizácie najviac ovplyvnili (obytné) prostredie?

OBSAH

Úvod	3
I. Obdobie buržoázných premien. Uhorsko v 18. storočí	5
Záverečný pracovný list I/A	5
Záverečný pracovný list I/B	10
II. Začiatky buržoázneho vývoja v Uhorsku	15
Záverečný pracovný list II/A	15
Záverečný pracovný list II/B	21
III. Obdobie národných štátov	26
Záverečný pracovný list III/A	26
Záverečný pracovný list III/B	31
IV. Obdobie dualizmu v Uhorsku. Prvá svetová vojna a udalosti, ktoré jej predchádzali ..	36
Záverečný pracovný list IV/A	36
Záverečný pracovný list IV/B	41

